

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 decembrie

Seria I, Anul XVII, Nr. 6 (186), 2008

NASTEREA DOMNULUI NOSTRU ISUS CRISTOS

Revista Vestitorul urează, cu prilejul Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului nostru Isus Cristos, tuturor colaboratorilor, cititorilor și credincioșilor
Sărbători Fericite și La mulți Ani!

Scrisoare Pastorală

LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI 2008

„Cristos se naște, măriți-L!
Cristos din ceruri, întâmpinați-L!
Cristos pe pământ, înălțați-vă!”
(Canon, Cântarea I)

Iubiți credincioși,

Întreaga Biserică, creștinătatea toată, retrăiesc, la acest ceas al veșniciei, misterul Nașterii Domnului în Betleem, timpul când oamenii se bucură de sărbătoarea care reunește familiile și care ne face pe toți mai generoși, mai buni și mai atenți față de cei mici, ne îndeamnă să ne adresăm unii altora urări de bine și de bucurie, încât, astfel, lumea care ne înconjoară se schimbă în „lumina” pruncului Isus, devenind mai umană, mai nădăjduitoare.

Acum suntem chemați să retrăim drumul Sfintei Familii spre Betleem, minunea din peștera-staul și adorarea ieslei în care luminează pruncul Isus, Dumnezeu adevărat și Om adevărat, să ne închinăm Lui, asemenea păstorilor, magilor și tuturor celor care, știuți și neștiuți, L-au iubit.

Acum suntem chemați să Îl ferim de răutatea atât de meschină și înfricoșată a lui Irod și să Îl însoțim în fuga în Egipt, pentru a putea trăi apoi viața ascunsă

a Nazaretului și a ne pregăti spiritual pentru Botezul Domnului, însoțindu-L, pe cât firea noastră omenească ne îngăduie, în viața publică, până la săvârșirea misterului pascal – misterul mântuirii noastre.

Dragii mei,

Anul acesta se împlinesc 60 de ani de la dureroasa începere a persecuției împotriva Bisericii Greco-Catolice, eveniment al istoriei noastre care, la o analiză atentă a Sfintei Scripturi, poate fi asociat într-o oarecare măsură cu istoria nașterii Pruncului din Betleem.

După o călătorie lungă și istovitoare, plecând din Nazaret, când ajunge la Betleem, Sfintei Familii i se închid în față toate porțile, Iosif și Maria fiind obligați să înnopteze într-un grajd, locul ales de Tatăl ceresc, unde s-a și născut Isus, pe care „*l-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei*” (Luca 2, 7). În același mod, Bisericii Greco-Catolice, după secole de lupte pentru identitatea și emanciparea românilor, în anul 1948, când România era sub ocupație străină, nu i se mai permite să mai aibă un loc în societatea românească și, astfel, este scoasă din viața publică, precum, în spațiul biblic, Sfânta Familie din orașul Betleem. Atunci, Iosif și Maria s-au adăpostit într-o peșteră. În 1948 Biserica noastră și-a găsit adăpost în catacombele moderne ale secolului XX. Mulți dintre dumneavoastră sau părinții dumneavoastră au găzduit preoți și credincioși greco-catolici care veneau să celebreze sfintele slujbe pe ascuns, mărturisindu-și credința cu orice risc.

„*Iar când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte și, trimițând a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui*” (Mt 2,16). Precum Irod, din vremea lui Isus, a masacrat pruncii de frică să nu-și piardă puterea, Irozii, din timpul anilor de persecuție a Bisericii, au încercat să o distrugă pentru marea „*vină*” de a fi fost prin secole altar, tribună și școală pentru romani, dar mai ales pentru că s-a opus unui sistem opresiv care-l renega pe Dumnezeu și care atenta la ființa poporului român.

Domnul a avut însă un plan de mântuire cu Fiul Său: „*îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt*” (Mt 2, 13). Tot astfel, pentru Biserica noastră, Egiptul

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator,
Ioan F. Pop: secretar de redacție.

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Nicolae Costruț, pr. Ioan Erdeli,
Maria-Mirela Filimon, Silvia Pantîș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it;
Tel: 004 0722.450.013

Abonamente: Alexandru Toma

Str. Borsecului Bl. X16, Ap. 30
Tel: 0259.472.823; 0741.933.193

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea
Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

și salvarea ei au fost familiile și casele dumneavoastră, unde l-ați adăpostit pe Pruncul Isus, celebrând Sfânta Liturghie, rugându-vă Rozariul și Paraclisul, săvârșind pe ascuns Sfintele Taine, continuând să transmiteți credința copiilor și nepoților, într-o vreme când a fi greco-catolic era aspru pedepsit, ca un păcat de neiertat.

Iubiți credincioși,

În Egipt, Sfântul Iosif a auzit un glas al Îngerului care i-a spus: „*Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului*” (Mt. 2, 20). Asemenea acestor cuvinte ale îngerului către Iosif, în 1989 a răsunat în viața și conștiința Bisericii noastre clopotul libertății redobândite la căderea „*zidurilor și a cortinelor de fier*” și la reintrarea ei legitimă în societatea românească.

Revenirea nu a fost ușoară, însă Domnul ne-a binecuvântat cu dumneavoastră, iubiții mei credincioși, care ați rămas mereu împreună cu Isus: și în peștera din Betleem și prin catacombe; și alături de mamele pruncilor uciși de Irod și cu cei de prin pușcării, de la stuf în Deltă sau de la Canal; și în deșertul Egiptului, și prin case, și cămări dosite de știrea securității; și la Nazaret și prin toate noile biserici construite după '89, dând mărturie despre încercare și suferință pentru bucuria Nașterii Domnului și a renașterii acestei Biserici românești.

Cristos se naște iarăși și ne încredințează nouă, Bisericii, o misiune: vestirea Evangheliei prin cuvânt și faptă, prin viața noastră și îndeplinirea îndatoririlor de zi cu zi în conformitate cu voința Sa, prin implicarea în slujba aproapelui și iubirea lui. Tot Bisericii și, totodată, fiecăruia dintre noi, Isus îi încredințează misiunea de a fi propovăduitorii și mărturisitorii adevăratelor valori spirituale și naționale care să ridice poporul român deasupra idealurilor deșarte pe care falșii profeti de ieri și de astăzi au încercat să le inoculeze acestui neam. Asumându-ne această dublă misiune, vom lucra în spiritul Apostolului neamurilor: *de acum nu mai trăiesc eu, ci Cristos trăiește în mine* (Galateni 2, 20) convingși fiind că Domnul vine iarăși doar acolo unde este iertare și dragoste, pace și bună înțelegere.

Iubiți credincioși,

În cetatea Betleem porțile caselor se închideau în fața lui Iosif și, Mariei, „*căci nu mai era loc de găzduire pentru ei*” (Lc 2, 7). Mulți dintre dumneavoastră mai celebrați încă Sfintele Liturghii prin case sau școli, în locuri improprie, pentru că

ușile multora dintre bisericile noastre sunt ținute încă închise. Domnul însă a avut un plan cu Familia Sfântă, și suntem convingși că Domnul are un plan al Său și cu Biserica noastră. Porțile se vor deschide, neînțelegerile vor dispărea, vrajba și ura se vor transforma în pace și bună înțelegere, toate după un plan tainic al Domnului, prin care Isus pogoară în fiecare an în istoria Bisericii și în istoria noastră pentru a ne arăta adevăratul chip al lumii și al vieții în deplinătatea lor, pentru a ne dărui lumina cea adevărată a sfințeniei.

Nu trebuie să uităm că puterea lui Dumnezeu se descoperă pentru prima oară în liniștea și feeria unei nopți de vis, în care „*slava Domnului a strălucit*” (Lc 2, 9), îngerii și păstorii fiind primii martori ai acestui eveniment. Stăpânul lumii este „*culcat în iesle*” (Lc 2, 16) într-o peșteră săracă, nu pe tron, nu îmbrăcat în purpură, ci înfășat în scutece săracăcioase, nu în freamătul, gălăgia și mărirea deșartă ale marilor aglomerări umane, ci departe de lumea dezlanțuită. Însă, Domnul vine, sălășluiește întru noi și prin iubirea sa schimbă fața pământului și face ca și locul nostru, oriunde s-ar afla el, să fie martorul Nașterii Sale, și să se împărtășească din marea fericire a acesteia.

Dragii mei,

„*Cristos se naște, măriți-L!
Cristos din ceruri, întâmpinați-L!*

Cristos pe pământ, înălțați-vă!”(Canon, Cântarea I), căci Cel ce șade pe heruvimi, rămânând Dumnezeu, om s-a făcut și în iesle s-a culcat, chip de prunc luând, pentru a ne deschide calea spre ceruri.

Bucurați-vă cu bucuria sfinților de Nașterea Domnului! Aduceți-vă aminte cum Cristos s-a născut, povestiți copiilor voștri cum Biserica noastră și-a împletit viața cu cea a Mântuitorului. Povestiți-le pentru ca uitarea să nu aștearnă colbul peste încercări și suferințe, povestiți-le pentru ca aceste lucruri să nu se mai întâmple, povestiți-le, dar iertați toate pentru Domnul.

Adunați-vă în jurul Bisericii și, prin faptă și credință, fiți stâlpii care, pe temelia jertfei generațiilor de persecutați pentru credința lor, vor susține dreptatea și locul pe care îl merităm în istoria națiunii române.

„*Fiți tari în credință, neclintiți, sporind totdeauna în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu este zadarnică în Domnul*” (cfr. 1 Cor 15, 58).

Tuturor vă doresc un Crăciun Sfânt și binecuvântat și un An Nou, 2009, fericit și cu haruri de la Domnul!

+ **Virgil BERCEA**
Episcop

Biserica, santinelă pe muntele credinței

Alocuțiunea Sfântului Părinte Benedict al XVI-lea, la Rugăciunea Angelus

În jurul bradului de Crăciun, adus din Austria Inferioară și înălțat deja în Piața San Pietro, mii de credincioși, romani și pelerini din diferite părți ale lumii, s-au reunit la amiază în ziua de duminică, 7 decembrie 2008, pentru a asculta cuvântul de învățătură al Pontifului, să se roage împreună antifonul marian. Comentând lectura biblică, începutul capitolului 40 din cartea profetului Isaia, Papa a spus că și astăzi Biserica își înalță glasul „pentru populațiile extenuate de mizerie și de foame, pentru mulțimile de evacuați, pentru toți cei care îndură violări grave și sistematice al drepturilor lor”. După rugăciunea Îngerul Domnului, Papa Benedict al XVI-lea a îndemnat credincioșii să se roage pentru Patriarhul ortodox rus Alexei al II-lea, decedat zilele trecute, și a recomandat sufletul Patriarhului defunct bunătații lui Dumnezeu. Vă oferim alocuțiunea Papei, după traducerea realizată de redacția în limba română a Radio Vatican.

Dragi frați și surori,

De o săptămână trăim timpul liturgic al Adventului: timp de deschidere spre viitorul lui Dumnezeu, timp de pregătire pentru sfântul Crăciun, când El, Domnul care este noutatea absolută, a venit să locuiască în mijlocul acestei omeniri decăzute pentru a o reînnoi din interior. În liturgia Adventului răsună un mesaj plin de speranță, care invită la a ridica privirea spre orizontul ultim, dar în același timp la a recunoaște în prezent semnele lui Dumnezeu-cunoi. În această a doua Duminică din Advent, Cuvântul lui Dumnezeu capătă accentele emoționante ale așa-numitului al doilea Isaia, care le-a anunțat israeliților încercați de decenii de amar exil în Babilonia, în sfârșit, eliberarea: „Mângâiați, mângâiați pe poporul meu” - spune profetul în numele lui Dumnezeu. „Dați curaj Ierusalimului și strigați-i că robia lui a luat sfârșit” (Isaia 40, 1-2). Acest lucru dorește să îl facă Domnul în Advent: să vorbească la inima Poporului Său și, prin intermediul lui, întregii omeniri, pentru a vesti mântuirea. Și astăzi se înalță glasul Bisericii: „Pregătiți în pustiu calea Domnului” (Isaia 40,3). Pentru populațiile extenuate de mizerie și de foame, pentru mulțimile de evacuați, pentru toți cei care îndură violări grave și sistematice ale drepturilor lor, Biserica se plasează ca santinelă pe muntele înalt al credinței și anunță: „Iată-l pe Dumnezeul vostru! Iată, Domnul Dumnezeu vine cu putere” (Isaia 40, 11).

Acest anunț profetic s-a realizat în Isus Cristos. El,

prin predica Sa și apoi prin moartea și învierea Sa, a dus la îndeplinire străvechile făgăduințe, revelând o perspectivă mai profundă și universală. A inaugurat un exod nu numai pământesc, istoric, și ca atare provizoriu, ci și radical și definitiv: trecerea de la împărăția răului la împărăția lui Dumnezeu, de la domnia păcatului și a morții la cea a iubirii și a vieții. De aceea, speranța creștină merge dincolo de așteptarea legitimă a unei eliberări sociale și politice, întrucât ceea ce Isus a început este o nouă umanitate, care vine `de la Dumnezeu`, dar în același timp încolțește în acest pământ al nostru, în măsura în care acesta se lasă făcut roditor de Duhul Domnului. Este vorba de aceea de a intra pe deplin în logica credinței: a crede în Dumnezeu, în planul Său de mântuire, și în același timp a se angaja pentru construirea Împărăției Sale. Dreptatea și pacea, de fapt, sunt dar al lui Dumnezeu, dar cere bărbați și femei care să fie `pământ bun`, gata să primească sămânța Cuvântului Său.

Pârğa acestei noi umanități este Isus, Fiul lui Dumnezeu și fiul Mariei. Ea, Fecioara Mamă, este `calea` pe care însuși Dumnezeu și-a pregătit-o pentru a veni în lume. Cu toată smerenia ei, Maria pășește în fruntea noului Israel în exodul din orice exil, din orice opresiune, din orice sclavie morală și materială, spre „cerurile noi și pământul nou, în care locuiește dreptatea” (2 Petru 3,13). Mijlocirii sale materne îi încredințăm așteptarea de pace și de mântuire a oamenilor din timpul nostru.

Maica cerească oferă bucuriile și lacrimile credincioșilor

Coșul cu trandafiri pe care Papa Benedict al XVI-lea l-a dus Fecioarei Maria în sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri reprezintă atât faptele bune cât și dificultățile pe care credincioșii doresc să le ofere Maicii lor cerești. Papa a făcut această comparație în cadrul cuvântării pe care a ținut-o în seara zilei de luni, 8 decembrie 2008, în Piazza di Spagna din Roma, în timpul vizitei sale la statuia Neprihănitei Zămisliri.

Sărbătoarea a marcat sfârșitul celebrărilor aniversare de un an de zile a celor 150 de ani de la aparițiile Fecioarei la Lourdes, unde ea „și-a revelat numele, spunând: „Eu sunt Neprihănita Zămislire”, a amintit Sfântul Părinte. „Oriunde există o comunitate catolică, Fecioara este venerată cu acest nume minunat: Neprihănita Zămislire. Desigur, convingerea zămislirii neprihănite a Mariei a existat deja cu multe secole înaintea aparițiilor de la Lourdes, dar acestea au venit

ca un sigiliu ceresc după ce veneratul meu predecesor, Fericitul Papă Pius al IX-lea, a definit dogma la 8 decembrie 1854”.

Referindu-se la tradiția ca Papii să îi aducă Mariei un buchet de trandafiri cu ocazia acestei sărbători, Papa Benedict al XVI-lea a spus că trandafirii albi pe care i-a adus „arată iubirea și devoțiunea noastră: iubirea și devoțiunea Papei, a Bisericii din Roma și a locuitorilor acestui oraș. În mod simbolic, trandafirii pot exprima tot frumosul și binele pe care l-am făcut în timpul anului [...] convinși că nu am fi putut face nimic fără protecția ei și fără harul pe care ea îl obține continuu de la Dumnezeu”. Papa a continuat: „Totuși - după cum se spune adesea - nu există trandafiri fără spini, și de asemenea de pe tulpinile acestor frumoși trandafiri albi nu lipsesc spinii, care reprezintă pentru noi suferințele și relele care marchează viețile persoanelor și ale comunităților noastre”.

Pr. Ioan M. Bota

Pagini din istoria realizării Statului Național Unitar Român - România întregită

Sărbătorirea celor 90 de ani de la înfăptuirea Statului Național Unitar Român – România întregită - este un fericit prilej de a evoca și omagia oameni, fapte și evenimente care au pregătit și contribuit la realizarea acestui mare deziderat al întregii națiuni române. Dacă până la anul 1700, timp de peste șapte secole poporul român asculta slujbele sfinte în bisericile sale și în cancelariile domnitorilor se redactau actele în limba slavonă, odată cu înfăptuirea unirii religioase cu biserica Romei, strămoașa noastră de sânge și credință, istoria poporului român a pășit pe calea înfăptuirii emancipării sociale, dezvoltării culturale și politice și înfăptuirii unității culturale, baza unității politice.

La Sinodul din 4 sept 1700, prin glasul mitropolitului Atanasie Anghel, s-a hotărât: „...*popii să facă slujbe cât vor putea românește și poveaste și evanghelie să înțeleagă creștinii*”. Limba română a devenit instrumentul vital al culturii românești unitare.

Prin memoriile sale adresate curții imperiale vieneze, dietei și guvernului Transilvaniei, episcopul Ioan Inochentie Micu (1728-1768) a deschis și a pus bazele luptei pentru emancipare socială și libertatea națională a poporului român. Programul luptei lui a fost baza ideologico-politică a dezvoltării conștiinței naționale și sociale a românilor din Transilvania. El a fondat orașul Blaj cu școlile și mănăstirea lui și tot el a transformat condițiile Unirii în revendicări pentru ca poporul român să fie „națiune politică” cel mai vechi și numeros al stăpânirii romane de la Traian încoace (106 d.Cr.) Sinodul prezidat de acest vladică românesc în 1744 poate fi considerat prima Adunare Națională în istoria poporului român.

Deschizând în 18 octombrie 1754 școlile din Blaj, pe toate treptele de învățământ atunci, episcopul Petru Pavel Aron de Bistra (1753-1764) este ctitorul învățământului în limba română al acestor „*fântâni ale darurilor*” din care vor ieși intelectualii luptători români luptători pentru dreptate și libertate națională. Sub direcția lui Gheorghe Șincai, școlile, răspândite în peste 380 localități românești din Ardeal au înarmat poporul român nu numai cu știința de carte românească, ci și cu cunoașterea originii poporului și limbii române și năzuințele întregului popor român. Un număr considerabil din absolvenții acestor școlii au participat efectiv la Revoluția din 1848 în Transilvania, iar alții din aceștia, plecați „*în țară*”, la Revoluția din Muntenia și la Mișcarea revoluționară din Moldova.

Prin operele lor istorice, filologice și religioase corifeii Scolii Ardelene, Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ioan Budai Deleanu au demonstrat originea romană a întregului popor român, latinitatea limbii române, unitatea teritorială și au contribuit efectiv

la redactarea aceluși „*Supplex Libellus Valachorum*” din 1791 prin care episcopul Ioan Bob a cerut în fața reprezentanților Dietei Transilvaniei recunoașterea națiunii române din Ardeal ca națiune politică egală în drepturi cu ungurii, sașii și secuii. În acest timp poporul român din Principatele Române gemea sub jugul turcofanariot.

Revoluția din 1848, prezidată în Blaj de episcopii Ioan Lemeni și Andrei Saguna, prin discursul rostit de Simion Bărnuțiu în Catedrala Blajului în fața mulțimii de participanți între care 15 erau fruntașii vieții politice din Muntenia și Moldova, a respins unirea Ardealului cu Ungaria și a afirmat că nu există națiune fără libertate. Jurământul depus de conducătorii Revoluției din 1848 pe Câmpul Libertății din Blaj este actual și azi: „*Jur ca român că voi susține totdeauna națiunea noastră română pe cale dreaptă și legiuită și voi apăra cu toate puterile împotriva oricărui atac și asuprire, nu voi lucra niciodată împotriva drepturilor și intereselor națiunii române, ci voi ține și apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea și egalitatea și frăția*”.

Unul din participanții activi ai Revoluției din 1848 Alexandru Sterca Suluțiu, ajuns mitropolit al Blajului (1850-1867) a adus inestimabile servicii unității naționale, lozincă lui de o viață fiind: „*Trăiesc pentru Națiune, ca să pot muri pentru Ea*.”

Înființarea „*Astreii*” în 1861, de către Dr. Ioan Rațiu, episcopul Andrei Saguna, episcopul Alexandru Sterca Suluțiu, canonicul Timotei Cipariu, publicistul George Barițiu a marcat consolidarea treptată a unității naționale prin cultură până în mijlocul satelor românești. Unirea Principatelor Române în 1859 a pus temelile Statului Unitar Român, iar jertfele și victoriile Armatei Române în Războiul de Independență în 1877 au demonstrat vitejia și dreptul la o viață liberă a poporului român. Să nu uităm că revoluționarii prezenți la Blaj, în 1848, au strigat: „*Vrem să ne unim cu țara!*”, iar clericul blăjean, poetul Andrei Mureșan a creat poezia „*Deșteaptă-te, Române!*” ale cărei versuri puse pe note de Anton Pann au devenit *Imnul Național al tuturor Românilor cântat îi atunci cu însuflețire de luptătorii revoluționari*.

Procesul Memorandumului 1892-1894 a făcut cunoscută lumii asuprirea națiunii române de cercurile nobiliare ungurești și prin procesul de la Cluj Dr. Ioan Rațiu a spus: „*Existența unei națiuni nu se discută, ci se afirmă*”.

Activitatea „*Ligii pentru unitatea națională a Românilor*”, înființată în 24 ianuarie 1891 în București, sub președinția Părintelui Dr. Vasile Lucaciu,

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

vicepreședinte Barbu Delavrancea și secretarul general Nicolae Iorga, din 14 decembrie 1914, a grupat în jurul ei conducătorii politici ai Regatului României care împreună cu Regele Ferdinand, au hotărât intrarea României în Primul Război Mondial împotriva Puterilor Centrale, alături de Marea Antantă pentru dezrobirea Românilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. *Proclamația Regelui Ferdinand către poporul român din 15 august 1916* sună: „Români! Pentru neamul nostru războiul a adus ziua așteptată de veacuri de conștiința națională, ziua unirii lui .... După vremi îndelungată de nenorociri și grele încercări, înaintașii noștri au reușit să întemeieze Statul Român prin Unirea Principatelor, prin Războiul Independenței, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională. Astăzi, ne este dat nouă să întregim opera lor încheșând pentru totdeauna ceea ce Mihai Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă: Unirea Românilor de pe cele două părți ale Carpaților. De noi atârnă astăzi să scăpăm de sub stăpânirea străină pe frații noștri de peste munți și de pe plaiurile Bucovinei unde Ștefan cel Mare doarme somnul de veci. În noi în vitejia noastră, stă puțința de a le da dreptul ca într-o Românie întregită și liberă de la Tisa până la Mare să propășească în pace potrivit destinelor și aspirațiilor gîntei noastre”. Si Armata Română, cu mari jertfe, și-a adus contribuția la victoria Armatei Marelui Antante asupra Puterilor Centrale și prin aceasta i la înfăptuirea României întregite.

Trecând prin multe grele și umiltoare încercări Comitetul executiv al *Partidului Național Român* din Ungaria și Transilvania, în ședința din 12 octombrie 1918, ținută la Oradea sub președinția deputatului Dr. Teodor Mihali a redactat Proclamația pe care Dr. Alexandru Vaida Voivod a fost însărcinat s-o citească în cea din urmă ședință a vechiului parlament maghiar, ceea ce a și făcut în 18 octombrie 1918, afirmând între altele: „În temeiul firesc al fiecărei națiuni să poată dispune însăși asupra soartei sale,... nu recunoaște acestui parlament și acestui guvern îndreptățirea să se prezinte ca reprezentanții ei și nu recunoaște niciunui factor străin dreptul ca în Congresul de pace să reprezinte interesele națiunii române din Ungaria și Transilvania, pentru că apărarea intereselor sale nu o poate încredința decât factorilor desenați de propria adunare națională. (Vii proteste de pe toate băncile). Prin mine a grăit întreg neamul românesc în aceste momente istorice.” a încheiat Al. Vaida Voivod.

În urma biruinței Marilor Aliați pe frontul din nordul Franței, „Marele Sfat Național Român” constituit din 36 de membrii ai Comitetului Partidului Național Român și a 6 sociali-democrați români Convoacă *Marea Adunare Națională la Alba Iulia* pe ziua de 1 decembrie 1918. Ziarul „Unirea de Blaj” publică imediat această Proclamație și Manifest 7/20.11.1918. Întrunită la Alba Iulia, după participarea celor 1228 de

delegați cu „credenționale” și a altor mii de participanți sosiți din cele 23 de județe ale Transilvaniei la slujbele dumnezeiești în cele două biserici românești ortodoxă și greco-catolică din Alba Iulia, prin glasul președintelui Marelui Sfat Național Român Ștefan Cicio Pop se rostește: „Vrem unirea tuturor Românilor!” Se constituie Comisiunea de verificare, care face propuneri pentru Comisia de conducere și sunt aleși președinți: George Pop de Băsești, Prea Sfințiii Episcopi Ioan I. Papp și Dr. Demetriu Radu, vicepreședinții „Dr. Teodor Mihali, Dr. Ștefan Cicio Pop și Ioan Fluieraș; notari: Dr. Alexandru Fodor medic în Bălgrad, Dr. Sever Miclea, Dr. Caius Brediceanu, Dr. Victor Deleu, Dr. Silviu Dragomir, Iosif Ciser, Dr. Ionel Pop și Dr. George Crișan (Aprobați prin aclamații).

În cuvântul său președintele George Pop de Băsești a spus: „Prea iubiții mei! Onorată adunare a tuturor Românilor din Transilvania, Ungaria și Banat! Națiunea română la toate evenimentele mari istorice, în trecut și astfel și astăzi s-a adunat pentru a decide asupra sorții sale. În 1848, marele an al zguduirilor și prefacerilor sociale și al scuturărilor lanțurilor purtate de veacuri de neamul nostru, s-a adunat pe Câmpul Libertății din Blaj, ca să frângă cătușile iobăgiei. Lanțurile acestei robii suntem chemați, fraților, să le zdrobim astăzi, în această mare adunare națională a tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania, aici pe pământul stropit cu sângele martirilor Horia și Cloșca. Vrem să zdrobim lanțurile robiei noastre sufletești, prin realizarea marelui vis al lui Mihai Viteazul: unirea tuturor celor de o limbă și de o lege într-un singur și nedespărțit Stat Român.. Dumnezeu să binecuvânteze sfatul nostru și lucrările noastre!”.

Președintele George Pop de Băsești dă cuvântul lui Vasile Goldiș care, într-o strălucită expunere arată eveniment importante din istoria poporului român și între altele: „Unirea tuturor Românilor într-un singur stat numai atunci va fi statornică și garantată prin istoria de mai departe a lumii, dacă ea va răspunde tuturor îndatoririlor impuse prin noua concepțiune a civilizațiunii, dacă ea ne va inspira datoria să nu pedepsim progenitura pentru păcatele părinților și ca urmare va trebui să asigure tuturor neamurilor și indivizilor conlocuitori pe pământul românesc aceleași drepturi și aceleași datorințe. Civilizațiunea care ne-a eliberat pretinde de la noi respectul pentru dânsa și ne obligă să prăbușim în noul stat orice privilegiu și să statorim ca fundament al acestui stat: munca și răsplata ei integrală. Înaintașii noștri pe Câmpul Libertății în 1848 au hotărât așa: ”Națiunea Română depune jurământ de credință către împăratul, către patrie și către națiunea română.” Împăratul ne-a înșelat (așa-i), patria ne-a ferecat și ne-am trezit că numai credința în noi înșine, în Neamul nostru Românesc ne poate mântui. Să jurăm credință de aci înainte numai

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

Națiunii române, dar tot atunci să jurăm credință și civilizațiunii umane.”

Președintele acordă cuvântul lui *Iuliu Maniu*: „*Noi suntem aici ochii poporului care văd azi lumina libertății neamurilor. Înainte de a lua hotărâri, trebuie să ne închinăm înaintea acelor care au ajutat ca lumina aceasta să străbată norii. Aceștia sunt vitejii din glorioasa armată română (Strigăte vișoroase: Să trăiască!) conduși de marele Căpitan: Regele Ferdinand. (Toată adunarea se scoală în picioare și strigă: Trăiască Regele Ferdinand! Trăiască Regina Maria!) Nu pot vorbi mai departe până nu las să ne închinăm capetele noastre înaintea celor morți și apoi înaintea celor vii, care au luptat pentru împlinirea idealului unității Românilor... Istoria ne-a învățat că nu trebuie să așteptăm nimic de la împărații străini, și de la fiii altor neamuri, ci de la propriile noastre puteri. Adevărul ce ne călăuzește acum e, că singura forță care ne poate ține în viitor e aceea provenită din unirea tuturor Românilor... îndeosebi, noi Români din Ardeal și Ungaria suntem în drept să cerem unirea, fiindcă aci, la noi, e leagănul Românismului. Numai o crudă barbarie poate împiedica ca însăși vatra, leagănul, să fie despărțit să rămână separat, atunci când toate celelalte se unesc.*

Și Ardealul trebuie să fie o parte întregitoare din corpul națiunii noastre. În afară de dorința noastră obștească de a ne apropia de sânul mamei noastre toate argumentele științifice, și sociologice întăresc justiția revendicării noastre, - ele au împlinit România Mare (Aplauze vii). Trebuie să cerem încorporarea fără întârziere și pe veci, într-un singur Stat al tuturor Românilor. (Aplauze).”

Iosif Jumanca, social democratul, între altele, spune următoarele: „Social-democrația nu-i identică cu lipsa simțului național (voci”Trăiască!) Noi nu zicem că Ubi bene, ibi patria”, dimpotrivă zicem: că unde ți-e patria, acolo trebuie să-ți cauți de ea! De aceea noi nu ne temem, că nu vom avea putere să ne căutăm drepturile noastre la o viață liberă (Aplauze). Noi muncitorii români, simțim una cu întreg Neamul Românesc (Trăiască). Președintele George Pop pune adunării generale întrebarea dacă acceptă Rezoluțiunea propusă de Vasile Goldiș la care toți răspund: ”Primum. Trăiască Regele nostru Ferdinand I! Trăiască Regina Maria! Trăiască Dinastia Română! Vrem o singură Românie a tuturor Românilor!”

Prin cuvântul lui *Al. Vaida Voievod* se constituie *Marele Sfat Național* din 250 de membri care alege din sânul său un guvern provizoriu – *Consiliul Prezident* sub președinția lui Iuliu Maniu, până la adoptarea Rezoluțiunii de Constituanta României-Mari va conduce poporul prin rezoluții administrative și judiciare. Adunarea aprobă prin ovații. În cuvântul lor episcopii Dr. Demetriu Radu și I. Papp mulțumesc Președintelui George Pop de Băsești felului cum a condus lucrările și se intonează imnul național „*Deșteaptă-te, Române!*” suspendându-se ședința în sala Casinei și trecându-se pe *Câmpul lui Horea*, spre a aduce hotărârile luate la cunoștința sutelor de mii de Români ce așteaptă acolo. Aici vorbesc: *Episcopul Miron Cristea al Caransebeșului*”.... În fața asupritorilor români și a nedreptăților pe care nu le putem opri, ne-am retras resemnați la vetrele familiilor și la altarele noastre și acolo am străjuit cu neadormită grijă și am salvat scumpele comori ale sufletului: legea, limba, datinile strămoșești și toată moștenirea ființei noastre etnice de Români... Iar țara fraților din regatul liber a devenit pentru noi steaua strălucitoare a nădejdelor noastre de mai bine...”

După aceasta ia cuvântul *Episcopul Dr. Iuliu Hossu de la Gherla*: „*Fraților, Ceasul plinirii vremii este acesta când Dumnezeu Atotputernicul rostește, prin poporul Său credincios, dreptatea Sa, însetată de veacuri. Astăzi prin hotărârea noastră, se împlinște România Mare, una și nedespărțită, rostind fericiti toți Români de pe aceste plaiuri: Ne unim pe veci cu Țara-mamă, România. A biruit dreptatea. Acesta-i ceasul dreptății lui Dumnezeu și al răsplătirii Lui. Acesta-i ceasul bucuriei noastre, bucuria unui neam întreg, pentru suferințele veacurilor, purtate de un neam, cu credința în Dumnezeu și cu nădejdea în dreptatea Lui. Din încredințarea Marelui Sfat al Națiunii Române din Ungaria, Banat și Transilvania, rog Mărita Adunare Națională să binevoiască a primi și a enunța, ca ale sale, următoarele hotărâri:*

„1. Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în 1 Decembrie 1918, decretează unirea acelor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România (Voci: Trăiască România Mare!)...

2. De acum o Românie Mare întemeiată pe dreptatea lui Dumnezeu și pe credința poporului Său... „Trăiască România Mare, una și nedespărțită. Amin”

Site-ul Biroului Pastoral pentru Laici

Suntem bucuroși să vă anunțăm că Biroul Pastoral Eparhial pentru Laici are un site, unde puteți citi despre activitățile care au fost și care vor urma.

Adresa site-ului este următoarea: www.bpel.egco.ro.

ANUL SFÂNTULUI PAVEL

Mergând pe urmele lui Paul ajungem să-l întâlnim pe Petru

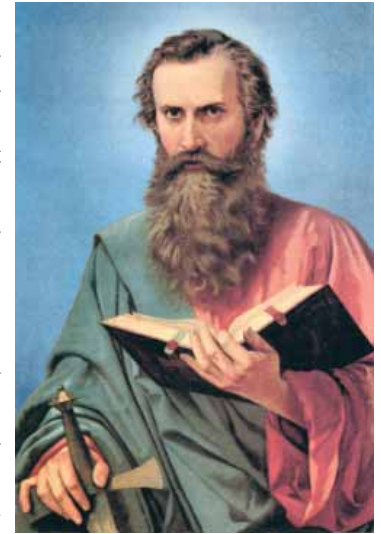
La Antiohia, urmând itinerarul călătoriilor sale în Asia Mică

Anul paulin, proclamat de Benedict al XVI-lea pentru a celebra al doilea mileniu al nașterii apostolului neamurilor, este la ușă. Va fi ocazia cea mai bună pentru a reflecta profund asupra acestui gigant autentic al Bisericii apostolice, care printre contemporani a contribuit ca nimeni altul la elaborarea, din punct de vedere teologic și spiritua, a învățaturii lui Cristos - care era transmisă atunci în mod oral de către apostoli, nefiind încă scrise evangheliile - la promovarea primei expansiuni creștine în țările mediteraneene și la evanghelizarea lumii păgâne.

Desigur, Paul din Tars nu așteaptă să fie redescoperit în lunile care urmează: toate generațiile creștine au recunoscut măreția și importanța operei sale în domeniul doctrinar și eclezial. Să ne gândim la influența pe care a exercitat-o în decursul secolelor epistolele și gândirea sa: de la Biserica antică la cea medievală, de la Reformă - Luther numea *Scrisoarea către Galateni* „logodnica” mea - până în zilele noastre. Unii (Renan, de exemplu) au ajuns să vadă în convertitul din Damasc adevăratul întemeietor al creștinismului, așa cum se va configura în decursul secolelor, iar în predica sa, scrisă și verbală, o învățătură diferită și într-o anumită măsură alternativă la cea a lui Isus și a apostolilor. Exagerări, deoarece teologii și bibliștii au demonstrat pe larg rădăcinile și coerența cristologice și neotestamentare ale marilor teme pauline, dezvoltate în urma instrucțiunilor pe care Paul le-a primit de la apostoli sau direct „de la Domnul” (*1 Cor 11,23*): predestinația, harul, mântuirea, dialectica dintre lege și libertate, Cristos ca noul Adam, unitatea Bisericii, viața creștină și așa mai departe. Oricum, erori și echivocuri ca acela amintit mai înainte dau mărturie mereu despre locul central al lui Paul în istoria teologiei și spiritualității creștine.

Dar dacă Anul Paulin nu va folosi pentru a reafirma ceea ce este din totdeauna cunoscut și clarificat, adică rolul fundamental al lui Paul ca apostol și ca „gânditor” creștin, asta nu înseamnă că de la această aniversare bimilenară nu se așteaptă - cu cărți, articole, întâlniri, transmisiuni radio-televizate și câte altele - o nouă creștere și aprofundare de studii, cercetări, cunoștințe și divulgări. Cercetătorii sunt deja la muncă și un prim eveniment important în această direcție va fi al doispzezecelea simpozion din Tars, care va avea loc între 22-23 iunie în orașul natal al lui Paul și la Iskenderun, în Turcia, în prezența cardinalului Walter Kasper, președintele Consiliului Pontifical pentru Unitatea Creștinilor, și cu intervenția bibliștilor, istoricilor și patrologilor din diferite țări.

Timpul nostru, deci și celebrarea paulină care urmează să fie inaugurată, credem că este chemat îndeosebi să reflecteze asupra lui Paul ca evanghelizator și vestitor al Cuvântului. În momentul în care se observă cu urgență crescândă nevoia unei noi evanghelizări a Occidentului, care model mai bun putem avea în fața celui mai neobosit misionar al Bisericii apostolice?

Legată de acest aspect, iese în evidență și dimensiunea foarte actuală a apostolului ca realizator al dialogului cu păgânii, pe care el l-a promovat și l-a realizat mai mult decât oricare altul în primul secol creștin. La Efes, în fața Areopagului din Atena, la Corint, unde a trăit și a predicat timp de doi ani, Paul este însăși emblema dialogului creștinilor cu păgânismul și a confruntării dintre evanghelie și celelalte culturi, sub semnul unei căutări comune a adevărului și a binelui.

De asemenea, reflecția asupra moștenirii lui Paul - pe de o parte ca autor și martor venerat în toate Bisericile și preamărit în mod deosebit de Reforma protestantă, pe de altă parte ca artizan și apărător al unității și înțelegerii între comunitățile creștine, în mare parte întemeiate de el însuși - nu va putea să nu ofere o bază privilegiată pentru progresul întâlnirii și al schimbului ecumenic. Eventual, chiar mai mult decât a fost în trecut.

Un mod semnificativ și eficace pentru a-l aminti pe Paul este și acela de a reparcurge locurile și itinerarii călătoriilor sale apostolice: în următoarele luni se va înregistra cu siguranță o intensificare în programele și în inițiativele de acest tip. Pelerinajul la locurile și urmele pauline nu era o țință tradițională a evlavioșilor europeni, cum erau Santiago de Compostella, Roma și Ierusalim. A devenit în ultimele decenii și astăzi este tot mai mult în creștere.

Paul a călătorit în aproape toată zona mediteraneană, este adevărat: în Grecia, la Malta, în Italia, probabil în Spania. Dar *Faptele Apostolilor* relatează mai ales misiunile sale în Anatolia, vechea Asie Mică, pe care el a străbătut-o în lung și-n lat

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

timp de peste douăzeci și cinci de ani, între anii 45-67, predicând, botezând, convertind iudei și păgâni, întemeind biserici și comunități și făcând din această țară ceea ce a fost definită „Țara Sfântă a Bisericii”, adică primul și principalul teatru al răspândirii în afara Palestinei.

Reparcurgând Anatolia lui Paul, nu de la vest la est, așa cum fac pelerinii occidentali, ci în direcție contrară - care este de fapt direcția urmată de Paul - primul loc paulin pe care-l întâlnim este Antiohia pe Oronte, vechea capitală a seleucizilor, al treilea oraș din imperiul roman după Roma și Alexandria, sediu al Cezarului din Orient și bază de plecare pentru legiunile romane în marș împotriva Persiei. Despre această metropolă elenistă se vorbește adesea în *Fapte*. Acolo au fugit mulți creștini din Ierusalim de persecuția iudaică de după uciderea cu pietre a lui Ștefan (11,19); aici „frații” au fost numiți pentru prima dată creștini (11,26) și aici a început să se vestească păgânilor Evanghelia (15,1 și urm.), chiar prin inițiativa lui Paul și Barnaba, apostolul cipriot care l-a însoțit în primii ani.

În toată perioada patristică, Antiohia va rămâne printre cele mai mari orașe creștine, ilustrat de mari părinți ca Ignațiu, martir la Roma ca și Paul, Ioan Gură de Aur, care a predicat în splendida catedrală care are cupolă de aur, și Simeon Stilistul - vestita sa coloană se ridică pe drumul spre Alep. Antiohia a fost și sediul vestitei școli biblice de orientare istorică, alternativă la

alegorismul exegetic alexandrin.

Paul a fost foarte legat de Antiohia, unde a trăit prima sa comunitate eclezială adevărată - după convertire și după prima predică la Damasc (*Fap* 9,19 și urm.) - și loc de unde a plecat și unde s-a întors în toate cele trei călătorii misionare în Anatolia: între ani 45-48, 50-52 și 53-58. În afară de asta, așa cum s-a amintit mai înainte și cum dau mărturie mozaicurile rafinate din Hatay Muzesi, unele din primul secol, adică din timpurile lui Paul, în această capitală a culturii și a artei eleniste apostolul a trăit „a doua sa convertire”, din Saul în Paul ca să spunem așa, adică de la iudeo-creștinismul propriu al unui ex-fariseu cum a fost el la deschiderea pastorală și spirituală spre lumea păgână.

Dar amintirea antiohenă cea mai vizitată de pelerini nu face referință la Paul, ci la conducătorul apostolilor, care a fost primul episcop al orașului. Este Grota Sfântului Petru, biserică gotică-cruciată austera săpată în stânca muntelui Silpiu, unde tradiția plasează casa antiohenului Luca, dăruită de evanghelist primei comunități creștine locale. Este semnificativ tronul de piatră din spatele altarului, a doua catedră petrină după Ierusalim și înainte de Roma. Ieșind din biserică rupestră, panorama domină asupra orașului, cu toate memoriile sale istorice și sacre milenare.

(După *L'Osservatore romano*, 20 iunie 2008)

Mario Spinelli, Traducere de **pr. Mihai Pătrașcu**

(www.ercis.ro)

Sfântul Nicolae, protectorul copiilor

Povestea Sfântului Nicolae, care le aduce copiilor cuminți dulciuri și celor răi nuielușe o cunoaștem toți încă din copilărie. În fiecare an, avem ocazia să ne amintim cu nostalgie serile minunate în care ne pregăteam cuminți cizmulițele. Să vedem cum s-au pregătit elevii claselor I-IV de la Liceul Teologic Greco-Catolic din Oradea.

Imaginea Sfântului Nicolae, proiectată în sala festivă a liceului ne-a înveselit ziua de duminică, 7 Decembrie, când ne-am adunat cu mic cu mare să-l așteptăm pe Moș. Înainte de această deosebită întâlnire, sigur că am participat la Sfânta Liturghie, în Catedrala Greco-Catolică, pentru a ne pregăti și spiritual să-L primim pe acest important oaspete.

După Sfânta Liturghie, ne-am îndreptat cu pași repezi înspre sala festivă, unde, în timp ce eram încântați de vocea minunată a lui Alex Cristea, elev la Liceul Greco-Catolic, luam o mică gustare, pregătită de mămicile copiilor.

Pentru câteva momente, animatorii din Colegiul „Sfânta Familie” și seminariștii de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică au captat atenția celor mici organizând câteva jocuri, în timp ce părinții și doamnele învățătoare au asistat la o dezbatere pe tema „Familia

și copii generației de azi” susținută de părintele Ovidiu Duma în colaborare cu Biroul Pastoral.

Mult așteptatul moment a sosit în sfârșit, și l-am întâmpinat pe Moș Nicolae cu un cântec. S-a lăsat puțin așteptat, așa cum o fac de obicei oamenii importanți, dar în cele din urmă, obosit, s-a așezat lângă brad și a început să împartă cadouri. Copii i-au spus poezii, i-au cântat și i-au pus întrebări, precum: „Când te pensionezi?” sau „Câți ani ai?”

Pe lângă momentul în care Moșul a împărțit cadourile, o altă atracție a copiilor au fost doi clovni, tineri de la Asociația Caritas Eparhial Oradea.

Este uimitor cât de puțin poți face pentru a aduce un zâmbet pe fața celor mici. Până la urma urmei, e suficient să le oferi din timpul tău, să aduci o rază de soare în viața lor, în același timp adunând „puncte în Cer”.

Adela BULZAN, Paula GROȘAN

Ioan F. POP

Parisul - un mit disponibil

(VIII)

Se dedică P.S.S. Virgil Bercea

Oamenii au devenit, cu o formulă sartreană, „oameni funcții”. Din ei nu a mai rămas decât uzualitatea. Se privesc unii pe alții ca niște fantoșe. Precum Diogene, îți vine să te miri când, căutând, chiar dai peste un om (de OM, nu e cazul să vorbim).

*

Vorbesc cu Lăcri și cu Octavian la telefon. Toți sîntem nerăbdători să ne revedem. Deși am avut un anume program și aici, aștept cu oarecare nerăbdare să reintru în banalitatea normală a vieții. Parisul parcă mă *obligă* să fiu ceea ce nu sînt. Mă obligă la o curiozitate destul de obositoare. Nu poți trăi senzaționalul clipă de clipă. Nu poți frecventa mitul ca și cum ai merge la serviciu. Nu poți face naveta în sublim. Apoi, nu poți abuza de Paris ca și cum ar fi numai al tău. Orașele mari nu sînt, cu adevărat, ale nimănui. Nu am înțeles singurătate mai captivantă decât în marile orașe. Nici pustietate mai binefăcătoare. Mi-e frică de momentul când vom face din turism simplă patologie. Una pe care mulți vor dori să o obțină chiar și în rate. Semne de voiajori total imbecili am înțeles peste tot. Ei aleargă voioși ca să aibă, dezamăgiți (sau entuziași) de unde veni. Merg și vin speriați de propria prezență. Fug de ei înșiși mai abtîrî decît necuratul de tîmîie. Tot mai puțini știu să facă *turism* în ei înșiși. Să se mire cu folos de proximitatea proprie. Cine nu înțelege nimic din el însuși, nu va înțelege nimic nici din celălalt. Din cealaltă, nici alt.

30. 03. 2007

Ultima zi la Paris. Apoi, poate începe, pe de rost, *uitarea*. Mîine este o zi de călătorie, deci prilej de fobii și angoase. În semn de adio, ziua de azi începe cu o ploaie destul de consistentă. Vreau să fac ultima descindere turistică, dar vremea îmi pune bețe în roate. Oricum, voi ieși, chiar dacă ploaia se încăpățînează să nu mă lase. Faptul că știu că nu voi mai vedea anumite locuri mă lasă în perplexitate și reverie. Pe de altă parte, cred că anumite locuri nici nu ar trebui văzute de două ori. Unicitatea unei priviri poate da o

anume perspectivă unui loc. Nu o încarcă inutil cu balastul comparativității. Cu suprapunerea de priviri diacronice. Parisul, o ultimă privire! Ce poate fi mai fascinant și mai trist în același timp?

Încerc să-mi dau astăzi înțîlnire cu bătrînul Brîncuși, la Centrul Pompidou. Prima impresie lăsată de acest muzeu e aceea de hală metalică industrială. Și pentru că nu demult (în acest jurnal) am scris că la Paris nu prea sînt mulți turiști, iată că aici este o coadă de aproape o sută de metri, grup lîngă grup. Cred că și din cauza ploii, care a curs neîncetat, este astăzi o așa de mare aglomerație la muzeu. Vorba bunicii, parcă mă bat propriile cuvinte. Mă tot gîndesc ce pot să fac, pentru că am doar o oră la dispoziție. În sfîrșit, reușesc să intru, *à la roumaine*, dar, surpriză, atelierul lui Brîncuși este deschis, gratuit, doar de la ora două. Pentru mine este un fapt inutil. Regret că nu mă pot înțîlni cu „țăranul imperial” (vorba lui P. Țuțea, spusă despre nu știu cine), dar nu am ce face. Mă mulțumesc cu un pliant în care este redat și atelierul brîncușian. De altfel, uitîndu-mă, zilele trecute, pe planul cimitirului Montparnasse, observ că aici apare și mormîntul lui Brîncuși. Dar culmea, francezul care știa toate mormintele, a uitat, probabil, să mi-l arate și pe acesta. Ce să-i faci, l-am *ratat* noi nu doar pe Brîncuși, ci, în oarecare măsură, și pe Ionescu și Cioran. Dacă mă refer doar la istoria mai recentă. Întotdeauna am tratat orice fel de valoare cu dispreț. Disprețul este *critica* noastră împotriva standardelor impuse de valoare. Tot timpul a trebuit să ne arate alții ce valori avem, pentru că noi suferim endemic de cecitate. Oricum, nu vom învăța nimic din *ratarea* sistematică a valorilor noastre naționale. Aven un talent congenital în a optura valorile și a propulsa nulitățile. Și asta nu de azi, de ieri. Noi tot *facem* la istorie de nu mai înțelegem nimic din ea. Revin, cam plouat, la reședință. A fost ultima descindere la Paris. Urmează *halta* Oradea...

Familia C. revine la misiune și ne oferă un prînz de zile mari. Doamna C. este o bucătăreasă desăvîrșită. Sînt pus în fața unui platou încărcat cu fructe de mare: scoici de două feluri, melci, raci

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

de mare, creveți, toate agrementate cu o șampanie care, culmea, se cheamă „Pop”. După ce am încercat deja unele delicatose de acest fel, tot aici, urmează să degust, tot pentru prima dată, melci și raci de mare. Este o masă specială, datorată, poate, și plecării mele. Mă întrețin îndelung cu cei doi preoți și cu familia C., vorbim despre soarta românilor în general, despre cea a marilor personalități românești care au trăit aici. Avem ce învăța nu numai de la istoria și cultura franceză, ci avem mult de învățat și de la bucătăria franceză.

După amiaza, spre seară, fac câteva cumpărături pentru acasă dintr-un magazin în care, mi s-a spus, mărfurile sînt ceva mai ieftine. Nu trebuie decît să fac vreo douăzeci de metri pentru a constata că lucrurile stau chiar așa. Apoi purced voios-melancolic să-mi fac bagajele. La dimineață, la ora zece, trebuie să plec spre aeroport.

Dar, pentru că timp mai este, să revin puțin (într-o pauză de bagaje) la tehnică. La falsul său miraj. Văzînd toată tehnica de astăzi, splendoarea sa inumană, cred că, cu adevărat, noi nu progresăm cu nimic, dar cu absolut nimic față de antecesorii noștri. Nu progresăm cu nimic, în *uman*, față de cei dinaintea noastră. Progresăm doar în *egalitate*. Adică rămînem mereu egali cu cei de dinaintea noastră (dacă reușim să rămînem). Între primul om care a ridicat piatra pentru a doborî un fruct și între ultimul internaut, în planul progresului interior, nu există nici o diferență. Fiecare își trăiește (la maximum sau la minimum) datele temporalității sale. Fericirea nu poate fi capturată tehnic. Tehnica ne ajută doar să căpătăm noi dexterități, dar strict în aceleași date ale umanului. Umanitatea nu progresaază (*omenitatea*, nici atît). Orice om este primul și ultimul om. În *uman*, fie că ridicăm piatra, fie că atingem sofisticate butoane, se *progresează* doar în limitele individuale dintre naștere și moarte. Adică se progresaază doar în faptul că nu știm nimic despre viață și moarte. Cîștigăm tot mai multe și mai captivante argumente ale neștiinței. Singura certitudine e aceea că viața, cu tot miracolul ei, poate deveni, fără nici o excepție, moarte. Omul a cunoscut doar o singură clipă de progres: atunci cînd din nimic a devenit ceea ce este. Sau ceea ce pare a fi...

Pînă la urmă, scrisul mă ajută să suport mai ușor viața. Cînd n-o mai înțeleg deloc, încerc să o decriptez prin scris. Cum pun mîna pe condei,

parcă totul, dintr-o dată, capătă sens. Totul pare să aibă rost, totul merită reținut. Scrisul face chiar și din lucrurile total inutile ceva esențial. Cînd scriu (și citesc) știu că nu trăiesc total degeaba. Scrisul mă salvează, apropiindu-mă și înstrăinîndu-mă de lume. Scrisul mă salvează, livrîndu-mă propriei mele conștiințe. Cînd sînt doar în lumea mea, scrisul mă face să-mi fie dor de lumea din afară. Cînd sînt în lume, mă face să-mi fie tot mai dor de mine însumi. Scrisul este busola care arată mereu nordul ființei. Nu-mi rămîne decît să sper că un asemenea nord există. Că nu este și acesta doar caligrafierea unei tot mai stranie iluzii.

31. 03. 2007

Ca întotdeauna, înaintea călătoriei, abia de reușesc să închid ochii. Chiar de dimineață mă pregătesc ca la ora zece să pot porni spre aeroport. Părintele G. mă sună și îmi spune că, de fapt, trebuie să plecăm la ora nouă, pentru că la zece are o problemă. Bine că oricum eram pregătit cu mult mai repede. Părintele G. mă conduce pînă lîngă Arcul de Triumf, de unde urmează să iau un autocar al aeroportului Charles de Gaulle. Ajung cu bine la aeroport, numai că ajung cu două ore și jumătate mai repede. Nu-i nimic, măcar mai am timp să notez cîte ceva în jurnal. Mi se pun la încercare nu numai emoțiile, ci și răbdarea. Drumul la aeroport mi s-a părut destul de simplu. Am luat un autocar *Air France* de la Arcul de Triumf, care mă lasă exact la terminalul dorit. După ce ajung, mă învîrt încoace și încolo prin aeroport, așteptarea și răbdarea nefiind punctele mele forte. Dintr-o dată aud în apropiere vorbindu-se românește. Se apropie niște doamne, cu care intru numaidecît în dialog. Se apropie ora îmbarcării, așa că stau la un rînd din care un ins ne tot introduce și ne reorganizează după un scenariu numai de el știut. La coadă se mai află o tînără basarabeancă, care îmi arată cu melancolie viza de România. După ce Parisul mi s-a părut uluitor de bine organizat (mă refer la metrou, tramvai, autobuze), aeroportul mi se pare destul de confuz. În sfîrșit, după ce facem cu autobuzul turul aeroportului, avînd senzația că nu găsim avionul, ne îmbarcăm. Ajung cu bine la Budapesta, unde aștept peste trei ore pînă vine să mă ia microbuzul spre casă. Ajung acasă după miezul nopții, obosit, dar mai bogat cu un mit (încă) disponibil: Parisul. (sfîrșit)

Nicolae COSTRUȚ

Biserica Română Unită din Sălaj în timpul prigoanei comuniste

La numai câțiva ani după calvarul Bisericii Române Unite din Sălaj și din întreaga Transilvanie, ca urmare a Dictatului de la Viena, aceasta avea să fie confruntată cu cel mai mare val de represiuni și persecuții din istoria sa, care va duce în cele din urmă la măsura extremă a desființării sale sub pretextul „revenirii la cultul ortodox” a tuturor credincioșilor români uniți. După aducerea la putere a Guvernului dr. Petru Groza, de către comuniști, abdicarea forțată a regelui Mihai I și proclamarea Republicii Populare Române, noii stăpâni au dorit să subordoneze și să țină sub control toate instituțiile țării, inclusiv Biserica. Singurul obstacol în calea realizării depline a acestui obiectiv a fost, chiar de la început, Biserica Greco-Catolică din România, care nu a acceptat nici o altă autoritate decât cea a Sfântului Părinte de la Vatican. Această nesupunere a făcut-o indezirabilă față de puterea instalată la București, cu ajutorul *frățesc* al Uniunii Sovietice. Presiunile politice și de altă natură s-au intensificat foarte mult trecându-se la șantaj și amenințări, pentru a se forța trecerea la ortodoxie și anihilarea acestui obstacol. Până la desființarea oficială a Bisericii, prin Decretul 358 din 1 decembrie 1948, asupra ierarhilor, a preoților și credincioșilor ei s-a declanșat o teroare care a luat o amploare fără precedent, mai cu seamă după simulacrul organizat la 1 octombrie 1948, la Cluj, în adunarea de *revenire* a parohiilor greco-catolice la ortodoxie (1). Arestarea simultană a episcopilor uniți s-a resimțit din plin, mai cu seamă în județele în care majoritatea românilor erau de confesiune greco-catolică; statisticile vremii confirmă că procentul acestora era de peste 94% pe actualul teritoriu al județului Sălaj. Campania a început printr-o activitate de denigrare masivă Bisericii și exercitarea unor presiuni asupra preoților și credincioșilor uniți pentru a trece la cultul greco-ortodox. Concomitent cu această acțiune, s-a intensificat activitatea de pervertire a tineretului, de îndoctrinare a întregii populații cu ideologia marxistă. Comunicarea preoților uniți cu episcopii lor era aproape imposibilă. Nu se știa care din episcopi sunt încă în libertate sau pe ce căi se poate ajunge la ei, aceștia fiind supravegheați de securitate zi și noapte. S-a intrat într-o mare derută. Preoții și credincioșii nu știau ce atitudine să adopte în fața presiunilor la care erau supuși pentru a semna convertirea la ortodoxie. Cu toții își puneau speranța în episcopul Iuliu Hossu care, după cum se cunoaște, a fost ultimul arestat din primul val de persecuții. Guvernul Petru Groza dorea atragerea acestui prestigios ierarh greco-catolic de partea sa, prin trecerea la ortodoxie, în schimbul oferirii unor înalte demnități în cadrul Bisericii Ortodoxe Române.

Pentru a ne da mai bine seama de situația creată și starea de spirit a preoților uniți, prezentăm în cele ce urmează un fragment dintr-o scrisoare a preotului Tiberiu Pușcaș, din Parohia Unită Șumal, adresată acestui episcop, și din care reiese atmosfera creată de regimul comunist, starea de nesiguranță și de amărăciune în rândul preoților

și credincioșilor, dar și hotărârea multora de a rezista cu orice preț la aceste presiuni și de a rămâne fideli Bisericii lor, indiferent de urmări. După ce descrie situația din întreaga plasă, din districtul său protopopesc și din cele învecinate, el simte nevoia să se consulte cu acest ierarh și să primească câteva răspunsuri la următoarele întrebări:

Să semnez adeziunea, pentru îndeplinirea formei exterioare? În interior rămânând în convingerile mele de până acum? Și după semnare să celebrez Sf. Liturghie ca și până acum, ocult și privat?

Sau să nu semnez? Ci să mă retrag din preoție și după ce voi deveni liber, să celebrez în mod privat și ocult?

Sau, în al treilea caz, să semnez adeziunea și să funcționez ca preot în mijlocul credincioșilor mei, ducându-i mai departe spre mântuire prin toate slujbele și serviciile, ca și până acum?

Rugându-vă să binevoi-Ți a-mi comunica imediat sfaturile de cari mă pute-Ți face părtaș, promițându-vă că le voi urma și îndeplini întocmai, rămân cu toată venerațiunea și supunerea.

Șumal, 29 octombrie 1948.

Sărutând Sf. Dreaptă Arhi., Preot Tiberiu Pușcaș – Șumal, Of. p. Suplacu de Barcău, jud. Sălaj (2)

Oricine s-ar fi opus campaniei și a metodelor de trecere la ortodoxie sau dacă ar fi fost doar bănuț de acest lucru, era arestat și închis imediat.

Preotul unit Alexandru Rațiu, aflat o vreme și la Șimleu Silvaniei, descrie o întâmplare legată de unul dintre evenimentele petrecute în oraș, în aceste momente de răscruce:

„Ca preot, am fost foarte activ, atât de activ încât atunci când conducerea locală de partid i-a instruit pe tineri să formeze o organizație de partid în Șimleu Silvaniei, tinerii m-au ales pe mine drept conducător. Acest lucru se pare că i-au înfuriat la culme pe comuniști, așa că am fost arestat și închis pentru un an (3).

Reforma învățământului din 1948 l-a găsit pe preotul Vasile Hossu – cel care, după 1989, avea să fie episcop unit al Eparhiei de Oradea – ca profesor de religie la Liceul „Simion Bărnuțiu” din Șimleu. „I s-a interzis să mai profeseze, a fost arestat și închis, iar după zece ani de pușcărie a fost numit ca profesor suplinitor de matematică, la Valea Drăganului” (4). La plecarea preotului Rațiu, în Șimleu au rămas ca preoți greco-catolici Vasile Mody, în vârstă și bolnav, și preoții Chiș și Codoreanu. Ultimii doi au devenit loiali noilor autorități. Preotul Chiș a semnat trecerea la ortodoxie, fiind unul din participanții la adunarea de *revenire* de la Cluj și făcând parte dintre cei 36 de preoți care au semnat trecerea la ortodoxie, în numele Bisericii Române Unite, fără acordul nimănu (5).

Securitatea și instituțiile represive ale statului

(continuare în pag. 13)

Lucrare prezentată la Simpozionul „60 de ani de la desființarea oficială Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică”, Zalău, 29 octombrie 2008

(urmare din pag. 12)

comunist au fost puse să lovească în Biserică prin cadrele tinere, fără nici o pregătire profesională, recrutate și promovate după un singur criteriu: *atașament necondiționat* față de noul regim. Toate bisericile creștine din România au avut mult de suferit. O parte din ierarhia BOR a fost înlocuită cu oameni noi, total supuși și demni încredere pentru comuniștii aflați la putere. După desființarea oficială a Bisericii Române Unite, ea nu a mai putut funcționa la lumina zilei, ci a fost nevoită să coboare în catacombe, precum odinioară creștinii din Roma, devenind astfel o *Biserică a tăcerii*. Chiar și în această situație, Biserica Română Unită a continuat să se manifeste, adaptându-se la noile condiții. Rămâne deosebit de important faptul că activitatea ei n-a încetat niciodată, nici chiar în cele mai grele momente prin care a trecut, nici în țară, și nici în Sălaj.

După 1 decembrie 1948, o parte din preoții care n-au semnat trecerea la ortodoxie au fost arestați și întemnițați, alții s-au ascuns și au activat în clandestinitate. Pentru a scăpa de pușcărie, mulți dintre ei au trăit ascunși ani de zile. Alții au renunțat la preoție, îmbrățișând alte domenii de activitate. Din Sălaj amintim pe: Gheorghe Silvășan, Cornel Haidu, Vasile Hossu, deveniți profesori de matematică; Iosif Dejeu, Iulian Cupșa – funcționari, Liviu Truțașiu – muncitor dar lista nu se termină aici. Au fost, de asemenea, unii care au semnat trecerea la ortodoxie, unii probabil din convingere, dar credem că marea majoritate fiind siliți de împrejurări (familie numeroasă, vârstă înaintată etc). În afara preoților uniți care au renunțat la preoție și a celor care au trecut la ortodoxie, a mai existat o categorie, cei care au înțeles că datoria lor este de a continua preoția, fără să facă nici cel mai mic compromis, punând mai presus de orice Biserica, înfruntând mari riscuri, sacrificii sau chiar martiriul. Astfel, după 1948, preotul Ilie Borz din parohia Drighiu își începe un alt mod de viață. Cu riscuri foarte mari, săvârșește clandestin, noaptea, sfinte liturghii, spovezi și împărtășanii, masluri, cununii și botezuri în satele: Drighiu, Aleuș, Plopiș, Nușfalău, Cosnicu, Valcău, Boghiș, Ratovei, Marin, Crasna, Cizer, Halmășd (6). În cele din urmă este arestat și moare în închisoare sub tortură. Din satul Valcău, îl menționăm pe preotul Gheorghe Morna, născut la Băița (Bihor) în 1918. A studiat teologia la Cluj și Oradea, fiind hirotonit în 1942, de către episcopul Ioan Suci. A fost preot în parohia Valcău. După două arestări fără condamnare (1948 și 1953), este arestat din nou, condamnat și întemnițat în 1959, de către Tribunalul Militar Cluj, și purtat prin mai toate închisorile și lagărele comuniste până în 1964, când este eliberat. A avut activitate pastorală clandestină la Satu Mare și în județ, între anii 1953 – 1959 și după 1964. În 1989, este numit preot la Petea, confesor la Satu Mare și canonic la Oradea. Moare în ianuarie 2002, fără să știe că a primit distincția de prelat papal, care a fost citită de PSS Virgil chiar la catafalca (7). Preotul Dumitru Pop, după terminarea teologiei la Oradea este hirotonit în ianuarie 1941 și numit preot la Cizer, unde rămâne până în 1948, când este evacuat din casă cu întreaga familie pe

motiv că nu a semnat trecerea la ortodoxie (8). Din Plopiș, îl amintim pe Miron Biluca, din Fizeș – pe Petru Bercea, din Șimleu – pe Gheorghe Țurcaș. Deși trecuți formal la ortodoxie, aceștia au fost de mare folos Bisericii martire și preoților care își desfășurau activitatea în ascuns.. Ei au rămas pentru totdeauna greco-catolici în suflet și sunt evocați cu multă considerație și în prezent, de către credincioșii pe care i-au păstorit. La Șimleu Silvaniei, preotul Iosif Dejeu, funcționar public după 1948, celebra liturghii în locuința sa din centrul orașului și desfășura o susținută activitate spiritual-religioasă la domiciliul unor credincioși.

Un martir al Bisericii Române Unite și al neamului românesc poate fi considerat și Ioan Ossian. Pe linie paternă, se trăgea dintr-o cunoscută dinastie sălăjeană de preoți: tatăl, Pamfil Ossian, preot și apoi protopop greco-catolic al Someșului; bunicul, Nicefor, protopop al Sălajului; unchiul, Grigore și Augustin, protopopi greco-catolici în Sălaj. El însuși, în 1926, va fi numit protopop onorar de către episcopul unit al Gherlei, Iuliu Hossu (9). Ioan Ossian își începe cariera didactică la Liceul „Samuil Vulcan” din Beiuș, în 1910. Din 5 iulie 1919, este numit, de către Consiliul Dirigent – resortul cultelor și instrucțiunii publice, profesor și director la prima instituție liceală românească din Sălaj, Liceul „Simion Bărnuțiu” din Șimleu Silvaniei. Prin întregul lui mod de a fi, dr. Ioan Ossian ilustrează perfect modelul intelectualului român din Transilvania interbelică (...), cu o autoritate profesională și moral-civică incontestabilă, respectat în egală măsură de către comunitatea românească precum și de către comunitățile etnice minoritare (10). În 1940, pleacă în refugiu, dar în ianuarie 1945 revine acasă și se pensionează, cu speranța că cea fost mai greu a trecut. S-a înșelat însă amarnic. În 1948, a fost arestat, dar foștii săi elevi (români, maghiari și evrei) au intervenit în favoarea sa pe lângă autoritățile locale, semnând o scrisoare de sprijin, după care Ioan Ossian a fost eliberat. În 1952, a fost din nou arestat și nu a mai avut scăpare. După arestare, a fost dus la Canal. În urma tratamentului de aici, distinsul intelectual a murit la 4 ianuarie 1953, așa cum se specifică în scrisoarea trimisă soției sale printr-un coleg de suferință, dr. Horațiu Ciortin. (va urma)

Note: (1) Cristian Vasile, *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist 1945-1989*, București, 2003, p. 5; (2) Scrisoarea nu a mai avut cum să ajungă în mâinile episcopului Iuliu Hossu, care a fost arestat în noaptea de 29 Octombrie 1948, la 1.30 noaptea, de la locuința fratelui său Ioan, din București (c.f. *Credința noastră este viața noastră. Memoriile Cardinalului Iuliu Hossu*, Cluj-Napoca, 2003, p.116); (3) Alexandru Rațiu, preot greco-catolic, născut la 4 mai 1916 în Pennsylvania, SUA. Studii teologice la Oradea și la Roma. Paroh al Bisericii Seminarului tinerimii române din Oradea, este arestat în octombrie 1948, dus la Mănăstirea Căldărușani, apoi la închisorile Sighet, Gherla și Jilava, în lagărele de la Stoenști și Lătești (în total 16 ani). După eliberare se întoarce în țara natală, Statele Unite, unde publică lucrarea memorialistică *Stolen Church. Martyrdom in Communist Romania*, Hungtinton, Indiana, 1979, tradusă și în limba română în 1990, la Editura Argus din Cluj-Napoca, sub titlul *Biserica furată*; (4) Mircea Ardelean, *Rezistența Bisericii Greco-Catolice din orașul Șimleu Silvaniei, în perioada 1948-1989*, Lucrare de licență, Cluj-Napoca, 2000, p. 35; (5) Idem, p. 36; (6) Florin Călin Mărinceanu, *Contribuția preotului Ilie Borz în cadrul rezistenței Bisericii Greco-Catolice din satul Drighiu și satele învecinate*, lucrare de licență, Cluj-Napoca, 1999, p.26; (7) Rev. *Vestitorul*, Oradea, Nr. 9/2002, p. 20; (8) Rev. *Vestitorul*, Oradea, Nr. 9/2002, p. 20; (9) Cornel Grad, *Ioan Ossian – o biografie exemplară a unui intelectual din ținuturile alipite*, în revista „Școala Noastră”, Zalău, Nr. 3/1994, p.15; (10) Idem;

Celebrarea Zilei Naționale a României la *Pio Romeno*

Vineri, 5 decembrie 2008, la *Colegiul Pontifical Pio Romeno* din Roma a avut loc o manifestație menită celebrării a 90 de ani de la Marea Unire a Transilvaniei cu Țara Românească. La *Te Deum*-ul celebrat la orele 19.00 în Biserica Colegiului, cu hramul *Buna Vestire*, au fost prezenți reprezentanți ai Corpului Diplomatic al Ambasadei României pe lângă Sfântul Scaun, în frunte cu Excelența Sa, domnul ambasador Marius Lazurcă, precum și reprezentanți ai Ambasadei României pe lângă Statul Italian. De asemenea au fost prezenți reprezentanți ai Congregației pentru Bisericile Orientale, precum și profesori de la diferite Universități Pontificale din Roma, reprezentanți ai Acțiunii Catolice Italiene și ai FIAC (Forumul Internațional de Acțiune Catolică), dar și diferiți invitați, prieteni și colaboratori ai Colegiului.

După rugăciunea *Te Deum-ului* a urmat un *Concert de colinde* susținut de *Corul Pio Romeno*, dirijat de maestrul Andrei Roman.

Un alt moment important s-a desfășurat în Salonul Mare al Colegiului, unde toți românii prezenți au intonat Imnul României. În discursul său, părintele rector Claudiu-Lucian Pop a subliniat rolul Bisericii Greco-Catolice la Marea Unire și de asemenea importanța Bisericii în general, în societate, ca factor de coeziune socială. Pornind de la celula de bază a Bisericii, parohia, părintele rector a insistat asupra semnificației ignorate sau uitată, de multe ori, a acestui cuvânt: „*Parohia*, derivat al cuvântului grec *paroikos*, este un termen care, prin opoziție la acela de *oikos* adică *adăpost*, *casă*, desemnează o lipsă. Cu alte cuvinte, dincolo de o simpla grupare de baza a Bisericii, parohia este un loc pentru străini, pentru cei care nu au un adăpost. Este, cu alte cuvinte, Casa lui Dumnezeu la dispoziția celor ce nu dispun de o casă”.

Părintele Claudiu a continuat făcând o paralelă cu Biserica noastră: „Biserica Greco-Catolică s-a simțit de multe ori de-a lungul istoriei, și, din anumite puncte de vedere continua să se simtă și astăzi, fără un adăpost,

fără un lăcaș în România. Trista perioada comunista nu a făcut decât să împingă la extrem o astfel de situație. În pofida acestei situații, sau poate, mai degrabă, chiar datorită ei, aceasta Biserică rămâne un semn; un semn care ne aduce aminte titlul de glorie pe care Sfântul Petru, în scrisorile sale, îl aplică creștinilor: acela de pelegri prin această lume, înspre Ierusalimul Ceresc”.

Excelența Sa domnul Marius Lazurcă, în numele Președintelui României, domnul Traian Băsescu, a acordat părintelui rector Claudiu-Lucian Pop *Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler*, exprimând în același timp recunoștința, în numele Statului Român, Bisericii Greco-Catolice pentru tot ceea ce aceasta Biserică a reprezentat pentru țara noastră de-a lungul istoriei.

În cadrul mulțumirilor adresate, părintele Claudiu a subliniat faptul că decorația oferită este de fapt o recunoaștere, care dincolo de persoana care o primește, vedește o comuniune spirituală și umană în care sunt incluși toți cei care colaborează la bunul mers al Colegiului, înainte de toate tinerii studenți teologi care, cu entuziasmul și efortul lor spiritual și intelectual, reprezintă speranța Bisericii Greco-Catolice Române și implicit a României

După aceste momente emoționante, toți invitații au participat la o agapă fraternă.

Anton CIOBA

Schimb de culturi

Aproximativ 80 de copii din clasa a III-a B de la Liceul Greco-Catolic și de la Grădinița Germană, nr. 26, din Oradea, au participat ieri la o activitate dedicată Săptămânii Educației Globale. În această activitate au fost implicate institutoarele Cornelia Vesea și Anamaria Tirban de la Liceul Greco-Catolic și educatoarele Nicoleta Ursuț, Nichita Kamilla, Florentina Oros și Tenko Edina, de la Grădinița nr. 26. Elevii au făcut un schimb cultural cu prichindeii de la secția germană și engleză de la Grădinița nr. 26. Ei au discutat în limbile engleză, germană și română, au prezentat folclorul celor trei nații: Germania, Anglia și România, au recitat poezii și au interpretat cântece populare. Prin felul lor de a se înțelege și de a discuta micuții au creat o atmosferă de unitate în diversitate. Ștregarii din clasa a III-a B au confecționat din carton colorat ecusoane pe care au inscripționat „Interculturalitate și spiritualitate”, pe care le-au oferit grădinarilor. Piticii nu s-au lăsat mai prejos, ei le-au dăruit elevilor o floare în ghiveci și caramele. La sfârșit cadrele didactice le-au oferit tuturor dulciuri. La finalul vizitei grădinarilor și școlăreii s-au jucat câteva zeci de minute împreună. „Am încercat să dovedim că, în ciuda faptului că există diferențe de vârstă și chiar dacă vorbim limbi diferite, putem forma o comunitate”, ne-a spus institutoarea Cornelia Vesea.

Crina DOBOCAN
Jurnalul Bihorean

Ioan DĂRĂBĂNEANU

Menirea preotului însoțitor în Pelerinaj

Mă opresc de data aceasta la celălalt subiect propus în fragmentul de scrisoare a Sf. Augustin către Valerius și indus de întâmplările pelerinajului la Lourdes. Este vorba de preotul însoțitor din autocarul de Sibiu, în care am fost și noi beiușenii: preotul Emil Ghiurcă din Ștei, protopopiatul Beiuș.

Vorbind despre demnitatea de episcop, preot sau diacon, Sf. Augustin spunea „Și deopotrivă în aceste vremuri ne este nimic mai greu, mai obositor...” Într-adevăr grave și profunde adevăruri, pentru acele timpuri, dar și pentru cele de acum sunt cuprinse în această cugetare augustiniană.

Îndrăzneala mea întru meditație își are sorgintea în clipa Lourdes a vremurilor de acum.

Încă din primele zile ale pelerinajului, pentru cei 56 de pelerini din autocarul de Sibiu, **lauda** în mulțumire față de părintele Emil s-a manifestat nu numai ca o exprimare a bucuriei ci și ca și o completare, a împlinirii a ei.

În urmă cu 18 ani Consiliul Local al orașului Beiuș își propusese să emită o hotărâre regulament pentru titlul de cetățean de onoare. Am gândit atunci că trebuie să găsim un model între cetățenii Beiușului. L-am găsit în persoana profesorului și pictorului, greco-catolic Niculiță Papp care și-a petrecut 18 ani de viață în temnițele comuniste și în prizonierat. Regulamentul a fost adaptat și profesorul Pop Niculiță a fost primul cetățean de onoare a Beiușului după 1989. Am amintit acest pasaj de istorie post decembristă, beiușană, deoarece gândesc acum că dacă acum aș fi pus în situația să întocmesc un portret robot al preotului însoțitor dintr-un pelerinaj aș folosi modelul „părintele Emil”. Pe lângă harul de preot evident, fără ostentație, în fiecare manifestare comportamentală a părintelui Emil, de remarcat câteva calități ale acestui preot.

Expert în pedagogia preoției și în didactica comunicării interumane, părintele Emil a fost „sufletul” pelerinajului la Lourdes.

Mereu în verva participării, neobosit alergător pe pista întraajutorării semenilor, iertător și neiertător între limitele rezonabilității și ale adevărilor, pe care le propunea, nu le impunea.

A fost un triplu ghid al pelerinajului nostru.

Ghidul pelerinajului nostru sacramental aducându-ne mereu în preajma prezentei răscumpărătoare a lui Dumnezeu. În campinguri, în camere de hotel, în timpul celebrării Liturghiilor zilnice, ori în autocar, când rosteam Sf. Rozar în asentimentul tuturor, greco-catolici și ortodocși, după ce îndepărta oboseala ori micile stări tensionale, prin glume și comunicare înțeleaptă. La fel și la Lourdes, unde ne-a pregătit psihic pentru trăirile noastre spirituale și chiar fizic, descriindu-ne protocolul și itinerariile acestui pelerinaj.

Părintele Emil a fost și **ghidul turistic** al grupului nostru, în toate împrejurările, dar mai ales Padova și Roma, după ce dimineața (la Roma) a organizat mai în glumă mai în serios un „test” de rezistență și deplasare maratonistă, la care au participat cu multă plăcere mai ales pelerinii care au trecut de vârsta tinereții, dar și a maturității.

Și încă odată, Părintele Emil a fost și **ghidul comportamentului social**, reușind prin competențele sale empatică și tactul său în pedagogia preoției, să închege în câteva zile, o unitate, un miez de suflet colectiv, învățându-ne prin exemplul personal comportamente pe care chiar dacă le cunoaștem în teorie, rar le practicăm în viața de toate zilele. De pildă iertarea cerută la sfârșitul zilei, celor de lângă noi pentru inadvertențe sau mici greșeli.

Mă întorc din nou la scrisoarea Sf. Augustin ca să constat că pe lângă oboseala și greutatea demnității de preot, există cu adevărat și ceea ce afirmă Sfântul „dar nimic ne este, în fața lui Dumnezeu, mai plin de bucurie”. Dacă demnitatea primită prin hirotonire este îndeplinită cu har și dăruire, aș adăuga eu.

Cu clovnii pe scenă

Asociația Caritas Eparhial a elaborat un proiect de implicare a tinerilor în activități culturale. Douăzeci de adolescenți au pătruns în tainele improvizăției și jocului scenic, au învățat trucuri, machiaje și acrobații și au susținut spectacole pentru copiii din plasamente, spitale sau din satele izolate ale Bihorului...

Proiectul Clovnii pe scenă s-a desfășurat în Județul Bihor, în perioada 1 septembrie – 30 noiembrie 2008, la inițiativa Caritas Eparhial. Proiectul a avut ca scop implicarea tinerilor în activități culturale, prin organizarea de spectacole, fiind finanțat de Consiliul Județean Bihor prin Programul de Tineret, activități culturale. Valoarea totală a proiectului a fost de 12.400 lei, bani care implică costume, echipamentul necesar acrobațiilor și micilor magii sau transportul în diverse locații. Proiectul a început prin cursurile de formare organizate în luna septembrie, în care viitorii clovni au fost instruiți de formatori italieni.

Luna noiembrie, a însemnat pentru tinerii mimi șansa de a aduce un zâmbet pentru copiii bolnavi sau defavorizați. Proiectul s-a încheiat printr-un spectacol susținut la Valea lui Mihai, cu ocazia zilei de 1 decembrie. Doisprezece tineri au dat naștere unui spectacol spumos, plin de farmec, care a avut ca temă căutarea. Fiecare clown a amuzat audiența prin gaguri sau șiretlicuri care să-i aducă înapoi obiectul pierdut. Copiii prezenți la reprezentare au primit baloane transformate ad-hoc în animăluțe haioase și au avut parte de ședințe inedite de make-up care i-au transformat și pe ei în clovni, pentru o zi.

Andreea COSTEA
contrastonline.ro

MULȚUMIRI

Asociația Caritas Eparhial Oradea a ales ca zi specială a carității noastre comunitare duminică „Samariteanului milostiv”, zi în care s-a organizat în o colectă specială. Tasul din data de **16 noiembrie, 2008, duminică „Samariteanului milostiv”** a fost predat, de fiecare parohie asociației. Astfel au intrat în caseria asociației suma de **13.725 lei**. Domnul să vă binecuvânteze pe toți cei ce aduceți daruri și faceți bine întru sfintele noastre biserici și vă aduceți aminte de cei săraci.

Pr. **Olimpiu TODOREAN**

Parohia Sf. Gheorghe	200 lei	Parohia Bocșa	43 lei
Parohia Marghita	690 lei	Parohia Peceiu	60 lei
Parohia I Oradea	1.350 lei	Parohia Ban	170 lei
Oratoriul Maria Imaculata	245 lei	Parohia Sf. Familie Zalău	655 lei
Parohia Înălțarea Domnului Decebal	230 lei	Parohia Sânlazăr	100 lei
Parohia Sf. Treime Nufărul Oradea	385 lei	Parohia Crestur	35 lei
Mănăstirea Franciscana Maica Domnului Oradea	2.735 lei	Parohia Aleșd	140 lei
Parohia Sâmbăta	280 lei	Parohia Holod	80 lei
Parohia Huseni	100 lei	Parohia Camăr	32 lei
Parohia Marin	60 lei	Parohia Nădar	37 lei
Parohia Șumal	745 lei	Parohia Sărsig	233 lei
Parohia Ciocaia	27 lei	Parohia Sântandrei	550 lei
Parohia Izvoare	20 lei	Parohia Girișul de Criș	15 lei
Parohia Beliu	250 lei	Parohia Șumal	320 lei
Parohia Porți	250 lei	Parohia Valea lui Mihai	100 lei
Parohia Beiuș	505 lei	Parohia Ghenetea	200 lei
Parohia Vălanii de Beius	30 lei	Parohia Lucăceni	110 lei
Parohia Petrani	80 lei	Parohia Sf. Andrei Carei	250 lei
Parohia Delani	30 lei	Parohia Sf. Anton Carei	250 lei
Parohia Ioaniș	50 lei	Parohia Cosniciu de Sus	50 lei
Parohia Prisaca	130 lei	Parohia Cosniciu de Jos	60 lei
Parohia Ștei	173 lei	Parohia Șimleu	520 lei
Parohia Grădinari	30 lei	Parohia Drighiu	150 lei
Parohia Șuncuiuș	25 lei	Parohia Halmășd	420 lei
Parohia Băița	30 lei	Parohia Băile Felix	100 lei
Parohia Hereclean	115 lei	Parohia Iaz	100 lei
Parohia Horoatu Crasnei	180 lei		

Patriarhul ortodox rus a trecut la cele veșnice

Sanctitatea Sa Alexei al II-lea a fost cel de-al XVI-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Ruse. Patriarhul Alexei s-a născut la 23 februarie 1929 în orașul Tallinn, Estonia, într-o familie de credincioși ortodocși. Între anii 1947-1949 a urmat cursurile Seminarului Teologic din Sankt-Petersburg, iar în anul 1953 a absolvit Academia Teologică din același oraș. În anul 1950 a fost hirotonit preot la biserica din Johvi (Estonia), iar în 1957 părintele Alexei a fost numit paroh al catedralei Uspenski din Tartu și protopop al regiunii Tartu. În ziua de 3 martie 1959 a fost tuns în monahism la Lavra Sf. Treime (Serghev-Posad), iar în anul 1961 a fost ales Episcop de Tallinn și locțiitor de Riga. În anul 1961, Episcopul Alexei a fost numit adjunct al Președintelui Departamentului pentru Relații Externe Bisericești al Patriarhiei Moscovei, iar în iunie 1964 a fost ridicat la rang de Arhiepiscop, devenind și membru permanent al Sfântului Sinod. În anul 1968, Arhiepiscopul Alexei a fost ridicat la treapta de Mitropolit de Leningrad și Novgorod și locțiitor de Tallinn. În ziua de 7 iunie 1990 a fost ales de Sinodul Local al Bisericii Ortodoxe Ruse ca Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii, ceremonia de intronizare având loc trei zile mai târziu. A trecut la cele veșnice în dimineața zilei de 5 decembrie 2008, la vârsta de 79 de ani.

Exerciții spirituale

În perioada 21-23 noiembrie 2008 Asociația Tineretului Român Unit - ASTRU Oradea a organizat două zile de reculegere spirituală pentru tinerii membri ai asociației, cu ocazia începerii Postului Crăciunului. Locația aleasă a fost satul Băița din județul Bihor, răspunzând astfel invitației părintelui paroh Sorin Roșca, care a dorit ca să se stabilească un contact între tinerii din ASTRU și tinerii din Băița. Dorind să împărtășească această experiență cu cât mai mulți tinerii, ASTRU-Oradea a invitat la aceste exerciții spirituale și tineri din asociațiile ASTRU din celelalte centre. Au participat astfel peste 20 de tineri din Arhieparchia de Făgăraș și Alba Iulia (ASTRU Blaj), Eparhia de Cluj Gherla (ASTRU Cluj) și Eparhia de Lugoj (ASTRU epahial Lugoj).

Tineri au sosit în parohia Băița, vineri, 21 noiembrie și au fost găzduiți în familii. Ziua de sâmbătă a fost pusă sub semnul spiritualității, începând cu o Sfântă Liturghie, urmată apoi de meditațiile pregătite de Pr. Iuliu Muntean, asistentul spiritual al ASTRU-Oradea. Tema propusă pentru aceste exerciții spirituale a fost *Botezul lui Isus - redescoperirea botezului ca forță de a fi zilnic mărturisitori ai lui Cristos*, aceasta reprezentând primul modul din itinerariul formativ pentru tineri propus de Acțiunea Catolică din România. Tinerii au încercat interiorizarea meditațiilor prezentate de Pr. Iuliu, menținând câteva ore de silentium pentru reculegere. De asemenea tinerii s-au împărțit în trei grupuri de discuții și au abordat anumite aspecte care presupun trăirea Botezului într-un mod responsabil, zi de zi. A urmat ca după prânz tinerii să pornească într-o scurtă drumeție pe munte, pentru a admira frumusețea peisajului și a se bucura de prima ninsoare. Înspre

seară toți tinerii au participat la o oră de Adorație Euharistică, chemați fiind să-L contemple cu iubire pe Isus Euharistic.

Ziua de duminică a început cu Sfânta Liturghie celebrată împreună cu toată comunitatea din Băița. Apoi tinerii și-au exprimat opiniile referitoare la aceste zile petrecute împreună și s-au tras concluziile. Această activitate a fost binevenită atât pentru pregătirea spirituală pentru Sfintele Sărbători ale Crăciunului, pentru trăirea în comuniune cu alți tineri a unor momente unice dar și pentru a întări relațiile dintre asociațiile ASTRU din fiecare eparhie.

ASTRU Oradea dorește să mulțumească în primul rând Pr. Sorin Roșca și credincioșilor din Băița pentru ospitalitatea și disponibilitatea lor și tuturor participanților la aceste exerciții spirituale, atât tineri din Băița cât și membrii ASTRU, care au făcut ca aceste zile petrecute împreună să fie o adevărată experiență de interioritate, credință și fraternitate.

Iulia IOVA

Președinte ASTRU Oradea

Sfințiri la Catedrala „Sfântul Nicolae”

Solemnitatea sărbătorii Sfântului Nicolae, sâmbătă 6 decembrie 2008, a fost marcată în Catedrala din Oradea prin hirotonirea întru preoție a diaconului Cristian Pop și hirotesirea întru lectorat și ipodiaconat a 12 seminariști, prin punerea mâinilor PSS Virgil Bercea. La celebrare, alături de Prea Sfinția Sa, a participat un sobor de preoți și un număr considerabil de enoriași, printre care se aflau și părinții candidaților.

Sfințirea și hirotesirile au fost precedate de atmosfera solemnă a procesiunii seminariștilor, preoților și Prea Sfinției Sale. Înainte de începerea Sfintei Liturghii, Pr. Cristian Sabău, rector al Seminarului Teologic Greco-Catolic Oradea, i-a prezentat pe cei 12 candidați la treptele clerului inferior. Urmând Tipicul Bisericesc, trei dintre seminariști au fost sfințiți Ipodiaconi, slujind în continuare la Sfânta Liturghie,

răspunsurile fiind date de corul tinerilor din Colegiul „Sfânta Familie”, condus de prof. Dr. Radu Mureșan.

Cristian LASLO

Nicolae TĂUTU

Francisc Hubic – Liturghiile

(V)

Cea mai prestigioasă și mai importantă manifestare artistică și religioasă a fost realizată cu prilejul pelerinajului la Roma în anul sfânt 1933, la 1900 de ani de la moartea și învierea Mântuitorului. Cu acest prilej pelerini din lumea creștină întreagă au vizitat Roma – Cetatea Eternă, în semn de omagiu. Din România au plecat 126 de pelerini din toate părțile țării, romano și greco-catolici, români și maghiari din Moldova, Muntenia, Basarabia, Bucovina, Ardeal, Banat, Maramureș și Crișana. Participarea pelerinilor din toate provinciile țării i-a conferit caracter național. De la Oradea au participat pelerini mireni și o parte din corul „Unirea”, douăzeci la număr cu dirijor cu tot, precum și PSS Episcopul Maramureșului Dr. Alexandru Rusu, care a oficiat toate Liturghiile în orașele spre Roma. Pelerinajul a fost între 27 septembrie – 7 octombrie 1933 și este primul prin amploarea sa. Organizarea lui de către Biserica Greco-Catolică i-a conferit caracter oficial. S-au mai organizat între 1886 și 1936 mai multe pelerinaje: primul în 1886, în 1893, 1903, 1908, 1925, 1930, 1933, 1936. Ne mână spre ea – Roma – cu aceeași putere nevăzută și sufletul și sângele. Columna lui Traian și monumentele Apostolilor.¹

Primul popas a fost la Budapesta, unde în biserica Universității s-a oficiat în 27 septembrie „*un maiestuos serviciu liturgic pontifical, cântat de corul catedralei noastre din Oradea. Farmecul acestei Liturghii a copleșit nu numai pe pelerini, dar și pe aceia dintre străini care au avut prilejul să asiste la această slujbă!*”²

„*Pelerinajul a avut un caracter religios peste tot. Pretutindenea s-au oficiat servicii divine românești. Astfel la Budapesta s-a oficiat serviciu divin român în biserica Universității...*” afirmă părintele Francisc Hubic în manuscrisul „*Spre Cetatea Eternă*” aflat în arhiva familiei, păstrată de nepoata sa, prof. Eugenia Seche.

În Italia s-a făcut un popas la Trieste, de unde au pornit spre Veneția. În dimineața zilei de 29 septembrie s-a oficiat o Liturghie arhierescă în basilica San Marco, la altarul principal. Corul a dat răspunsurile care au răsunat admirabil în această veche catedrală patriarhală, și care a umplut inimile de evlavie și de mândrie când au răsunat glasurile și muzica românească, care au uimit pe toți credincioșii prezenți la slujbă. „*Corul și-a îndeplinit misiunea cu adevărat minunat.*”³

La Padova au stat puțin, doar două ore, timp în care corul a cântat la mormântul Sfântului Anton, *Troparul Sfântului Anton, Cuvine-se și Lăudați pe Domnul*, compoziții ale maestrului Francisc Hubic. La Florența, în domul uriaș s-a oficiat „*întâia dată Liturghie*

pontificală românească. Prestațiile admirabile ale corului au făcut să se umple biserica cea colosală de auditoriu.” La Assisi, la mormântul Sfântului Francisc, în grotă, s-a oficiat Liturghie pontificală românească.

În Cetatea Eternă, în 2 octombrie, s-a oficiat în Basilica San Pietro Liturghie pontificală de către episcopii noștri din Oradea, Cluj, Lugoj și Maramureș la Altarul *Confesiunii*. Corul i-a primit pe arhierii cu „*Pe arhieriei...*”, iar răspunsurile au fost admirabile. „*Lumea străină a asistat la această Liturghie, copleșită de farmecul acțiunilor liturgice și al cântărilor executate cu o precizie artistică desăvârșită*”, apreciază reporterul T.V. din „*Vestitorul*”.

Cotidianul politico-religios „*L'Osservatore Romano*” din 5 octombrie 1933 aprecia:

„*Frumoasa celebrare a atras un mare număr de persoane care se găseau la Sfântul Petru. O excelentă impresie a făcut corul polifonic, care sub direcția rev. can. Hubic, de la catedrala din Oradea Mare, a răspuns pe timpul Liturghiei. Muzica aleasă prezentată este opera aceluiași dirijor, can. Hubic, care a dedicat toată viața sa pentru aprofundarea muzicii sacre a Bisericii Răsăritene Catolice din România. Mai ales a înflăcărat acum Sanctus-ul, Priceasna și Te-Deum-ul, cu care excelențele lor episcopii și pelerinii au terminat ceremonia.*”⁴

A urmat, a doua zi, audiența papală, la S.S. Pius al XI-lea, la care au participat peste 200 de pelerini, și la care corul a interpretat „*Tu ești Petru*” și „*La mulți ani*”, compoziții ale maestrului Hubic. După audierea lor S.S. Papa s-a exprimat anturajului său: „*M-am simțit ca și în rai.*” Părintele F. Hubic împlinea în octombrie venerabila vârstă de 50 de ani și era în apogeul creației și activității sale.

Pelerinii români au mai vizitat catedrale și monumente istorice din Roma: Via Appia, Catacombele S. Sebastian, Muzeul Vaticanului, Forul Roman, Coloseum-ul, Columna lui Traian, au fost la mormântul episcopului martir Inocențiu Micu-Klein, unde s-a oficiat a doua Liturghie arhierescă la Roma, la biserica Ruteană unde se află mormântul lui. S-au oficiat Liturghii românești și la Padova și Milano.

Pelerinajul la Roma a fost punctul cel mai important al acestuia.

„*Pelerinajul acesta a fost atât de norocos aranjat încât pelerinii au putut profita nu numai de roadele sublime spirituale legate de acest pelerinaj, ci au putut savura frumosul întrupat în clasică artă italiană, depozitată în special chiar în centrele atinse: Veneția, Florența, Padova, Roma*”, aprecia p. Hubic în manuscrisul amintit. (va urma)

¹ Cronica *Pelerinaj la Roma*, în *Cultura Creștină*, Blaj, anul XVII, nr. 1, 1937, p.64; ² *Vestitorul*, nr. 19-20, 1933, p. 4; ³ idem; ⁴ idem

Zile de apostolat

În zilele de 22 și 23 noiembrie 2008, au fost zilele în care am încercat să parcurgem o fărâmbă din drumul făcut de Sf. Apostol Pavel. Am dorit să arătăm lumii că și azi se poate trăi frumos în comuniune cu Dumnezeu.

Am încercat să-i facem pe tineri să înțeleagă că dragostea Lui Dumnezeu este asemenea unei fântâni fără fund, iar fiecare dintre noi poate beneficia de "apa" acesteia în funcție de vasul cu care merge la "fântână".

Cu noaptea în cap am pornit de la Oradea spre destinațiile propuse. Echipa noastră, condusă de Părintele Rector Cristian Sabău, Ramona Dragoș și Licuța Narcis alături de invitații noștri veniți tocmai din dieceza de Como (Italia), s-a oprit în localitatea Porț, județul Sălaj, după care s-a continuat drumul la Șumal, urmând a-l finaliza în Șimleu Silvaniei.

Ajungând în Porț s-a putut simți căldura de care a dat dovada Părintele Ionuț Costăș la întâmpinarea noastră. La scurt timp după celebrarea Sfintei Liturghii în bisericuța de lemn a comunității s-a început activitatea de apostolat.

Activitățile au fost animate de studenți teologi și laici, formându-se mai multe grupe în funcție de vârstă. Adulții au participat la o cateheză bazată pe viața Sf. Apostol Pavel, care a putut fi urmarită într-un film documentar. Aceștia au concluzionat că viața acestuia poate fi regăsită în fiecare dintre noi, dând o mărturie vie despre credința în Dumnezeu. Tinerii au participat la o discuție pe probleme caracteristice vârstei, iar copiii au avut parte de nenumărate jocuri. Fiind prinși în atmosfera creată, tinerii din Porț ne-au însoțit până la Șumal unde ne-am întâlnit cu credincioșii care ne așteptau împreună cu părintele Tarciziu. Aceștia au fost uimiți de numărul mare de tineri veniți în numele Lui Isus. Activitățile au continuat cu la fel de mare entuziasm datorat celor prezenți. Seara s-a vizionat un film despre viața cunoscutului Padre Pio. Au urmat discuții în grupuri pe marginea acestui film care a reușit să stârnească interesul tuturor. La ora stabilită pt încetarea activităților nimeni nu vroia să plece.

A doua zi, dis de dimineață, ne-am continuat drumul spre Șimleu. Acolo am luat parte la Sfânta Liturghie celebrată de Părintele Vicar Foraneu și Protopop al Silvaniei Gheorghe Țurcaș, Părintele Nicu Bodea, Don Emanuele și Părintele Protopop Alin Bolduț care a venit însoțit de tinerii din Tășnad. Activitățile au continuat cu jocuri pt cei mici și o cateheză pentru ceilalți.

În jurul orei 14 au sosit tinerii plecați în pastorație la Zalău. Cu aceștia am plecat la casa de cultură să urmărim un spectacol organizat de parohia Șimleu, coordonat de către părintele Nicu Bodea. Am avut prilejul de a-l asculta pe Ovidiu Lazăr care a reușit să ne deschidă sufletele. Ne-au mai încantat cu prezența: Ansamblul Folcloric Barcăul din Șimleu, tinerii din Tășnad cu două formații de dans, două piese de teatru jucate de cei veniți din Oradea.

Zilele au fost de neuit și cel mai important lucru a fost faptul că am reușit să ne adunăm și să facem atâtea lucruri pentru suflet. Am reușit să simțim prezența Spiritului Sfânt între noi și să-L vedem pe Isus în cei de lângă noi. Datorită reușitei acestui program vom continua activitatea pastorală urmând a ne deplasa în alte localități ale Eparhiei noastre.

Alin SATMARI, Radu Cristian ȘIPOȘ

Pe urmele marilor noștri înaintași

Vicariatul Greco-Catolic al Silvaniei, în colaborare cu Colegiul National „Simion Bărnuțiu” din Șimleu Silvaniei au organizat, vineri, o acțiune, ocazie cu care au fost vizitate casa lui Iuliu Maniu din oraș, precum și conacul și mormântul simbol al marelui politician aflate la Bădăcin. Astfel, în cursul dimineții, vicarul foraneu al Silvaniei, pr. Gheorghe Țurcaș, alături de parohul Bădăcinului, Cristian Borz, și un grup de elevi de la Colegiul National „Simion Bărnuțiu” însoțiți de un profesor de istorie și de directorul Teodor Crișan, precum și un grup de elevi din Zalău s-au aflat la casa lui Maniu din Șimleu, unde a avut loc un simpozion pe tema Unirii de la 1918, precum și a personalității celui care a fost Iuliu Maniu. Cu aceasta ocazie vicarul foraneu al Silvaniei le-a vorbit elevilor despre partizanii Marii Uniri de la 1918 și realizările lui Iuliu Maniu, iar elevii au prezentat referate. După vizitarea casei memoriale, grupul de elevi s-a deplasat la Conacul de pe Dealul Țarinii din Bădăcin, unde au vizitat împrejurimile, iar prof. dr. Ioan Ciocian le-a ținut o lecție de istorie. În finalul acțiunii cei prezenți au participat la un parastas ridicat în memoria lui Iuliu Maniu la mormântul simbol din Bădăcin.

Pr. Cristian BORZ

Concert de muzică sacră, Francisc Hubic ediția a III-a

Sâmbătă, 29 noiembrie 2008, a avut loc în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea, ediția a III-a a Concertului Francisc Hubic. După cum se cunoaște acest concert tinde să devină tradițional, fiind o manifestare culturală foarte apreciată de mediul cultural orădean.

Concertul a debutat cu un scurt cuvânt al Preasfințitului Virgil, după care dl. prof. univ. dr. Valentin Timaru a prezentat câteva aspecte legate de viața marelui compozitor și preot Francisc Hubic, precum și a fratelui acestuia Gheorghe Hubic.

Corala Francisc Hubic a Catedralei „Sfântul Nicolae” din Oradea a prezentat piesele *Născătoare de Dumnezeu* de Marius Cuteanu, *Tantum Ergo* de W.A. Mozart, *Difuză est gratia* de Giovanni Pierluigi Da Palestrina și *Cuvine-se cu adevărat* de Francisc Hubic.

A urmat corul *Magnificat* din Cluj-Napoca, dirijat de dl. prof. Alexandru Suci, cu piesele *Axion* de Macarie Ieromonahul, *Cantate Domino* de Giuseppe Ottavio Pitoni, *O, Dumnezeu* de Francisc Hubic și *Aleluia* de Emiliu Dragea. Corul Buna Vestire a Colegiului Sfânta Familie și a Institutului Teologic Greco-Catolic din Oradea, dirijat de dl. prof. Radu Mureșan a susținut piesele *Colo sus* de Francisc Hubic și *Cei trei crai* de Valentin Teodorian.

La concert au participat și corurile parohiilor din Beiuș și Șimleu-Silvaniei. Asociația Corală Ioan Bușuța a parohiei din Beiuș, dirijată de Constantin Sava, a prezentat piesele *Ridica-voi ochii mei la cer* de Marius Cuteanu și *Se aude clopotul* de Constantin Sava, iar Corul Te Laudamus al Parohiei din Șimleu-Silvaniei piesele *O floare* de Francisc Hubic, *O, Marie*

stea divină de același autor și *Nădejdea mea* de Marius Cuteanu.

A fost prezent și corul Hilaria al municipalității orădene, dirijat de pr. dr. Mihai Brie cu piesele *Rugăciune* de Teodorescu Iași și *Legănelul lui Isus* de Valentin Teodorean. Corul Psalmodia Varadiensis condus de același dirijor a susținut piesele *Floricea* de Francisc Hubic și *Mai lângă tronul tău* de Ioan Chiriță.

Concertul a avut ca piesă centrală *Liturghia* pe două voci de Francisc Hubic, în interpretarea Corului și Orchestrei Facultății de Muzică din Oradea. Cu această ocazie, prin grija Preasfințitului Virgil a fost tipărită această liturghie care va fi distribuită facultăților de teologie și de muzică din întreaga țară. Au mai fost susținute piesele *Îngerul a strigat* de Francisc Hubic și *Troparul Nașterii Domnului* de Valentin Timaru.

La finalul concertului, Preasfințitul Virgil a mulțumit tuturor celor care au contribuit la reușita manifestării, exprimându-și dorința ca începând cu ediția de anul viitor la acest concert să participe coruri și orchestre și din străinătate.

Biroul de presă al Episcopiei

ABONAMENTE

LA REVISTA VESTITORUL

Îi informăm pe cititorii noștri că pentru a intra în posesia abonamentului la revista *Vestitorul* este necesar ca acesta să fie achitat pe tot anul sau pe cel puțin șase luni.

Abonamentul trebuie să fie plătit până cel târziu la data de 30 ianuarie 2009. Pentru a avea evidența clară a abonamentelor vă rugăm să trimiteți chitanțele care atestă acest lucru pe adresa redacției.

Costul unui exemplar va fi de **1,5 LEI**, cost care, pentru abonați, va rămâne același pe tot timpul

anului, indiferent de eventualele modificări de preț.

Vă reamintim că modalitatea cea mai sigură de a intra în posesia revistei noastre este abonamentul.

Vă rugăm ca până la data de **01.02.2009** să trimiteți banii pe adresa:

Toma Alexandru

str. Borsecului, nr.14

Bloc X16, Sc.B, Ap.30 - 410571 - Oradea jud. Bihor

Telefoane de contact: 0259-472 823; 0741-933193

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2008

DECEMBRIE

Intenția generală: Pentru ca, în fața expansiunii crescânde a culturii violenței și a morții, Biserica să promoveze cu mult curaj cultura vieții prin fiecare acțiune apostolică și misionară pe care o desfășoară.

Intenția misionară: Pentru ca toți creștinii, mai ales în țările de misiune, prin gesturi concrete de fraternitate, să arate că pruncul născut în grota din Betleem este speranța luminoasă a lumii